

Hon har landat i Honolulu

RESA. – Jag vill se en massa delfiner, och självklart spana på surfer boys. Så sade åländska **Karolina Gottberg**, 24, innan hon flög till Hawaii.. Nu kommer den första rese-rapporten!

SIDAN 7

Skolelever till akuten efter svampexperiment

NYHETER. Tre pojkar från Godby högstadieskola fick i går föras till akuten efter en misslyckad laboration med röd flugsvamp.

Pojkarna arbetade med att framställa en miljövänlig bottenfärg för båtar och flugsvampen var en av ingredienserna. Färgen koka-

des utanför skolans slöjdsal och pojkarna bar andningsskydd, men efter experimentet blev de illamående och fördes till sjukhus.

Någon regelrätt svampförgiftning var det dock inte frågan om. Läraren **Christer Andersson** och rektorn **Marianne Rangsten** fick

av läkarna veta att brygdens vedervärdiga lukt troligen låg bakom illamåendet och att pojkarnas liv och hälsa aldrig var i fara.

– Men det är klart det inte skall vara så att man börjar må illa av det man gör i skolan, säger rektor Marianne Rangsten. SIDAN 3

Sexöverfall i Mariehamn

NYHETER. Mannen var mellan 30 och 35 år. Omkring 170 – 175 centimeter lång. Han hade mörkt hår och var klädd i en ljus tröja med blåa ränder. Antagligen var påverkad av alkohol eller droger.

Vid halv tvåtiden på natten mot söndagen överföll han en kvinna i 25-årsåldern vid Ålandsplan i Mariehamn. Mannen grep tag i hennes armar och försökte ta henne på bröstet, men kvinnan lyckades slita sig loss. Polisen har lyckats gripa inte någon misstänkt.

– Om någon sett något är det angeläget att man tar kontakt med polisen och berättar vad man sett. Vi behöver allmänhetens hjälp för att få in mer information så mannen kan gripas, säger kommissarie **Olof Lindqvist**.

SIDAN 3

Brottsplats. Här vid Ålandsplan överfölls en kvinna på natten mot söndagen.

Foto: JONAS EDSVIK

Stängt. På sjuttio- och åttiotalet fanns det fortfarande många matbutiker att välja på i Mariehamn. I dag finns det fyra och många mariehamnare gör sina inköp utanför stadens gränser.

Butiksdödens alla offer

NYHETER. För omkring trettio år sedan var det inte långt mellan matbutikerna i Mariehamn. Längs Torggatan i centrum fanns åtminstone fem stycken tätt intill varandra, men sedan dess har de slagit igen, en efter en. Av åtminstone 26 matbutiker återstår nu endast fyra stycken.

Tidigare i år stängde Klintens Livs på Klinten och nu är det Malins Livs i Strandnäs som bommar igen. Kvar återstår Mathis-Hallen, City Livs och Minimarket i centrum och Mathis Punkten i Västernäs. Än så länge måste väl tilläggas, eftersom också Minimarket söker efterträdare.

Nyan har kartlagt de gamla matbutikerna, som alla finns kvar men har omvandlats till allt mellan bostäder, kurslokaler, lager, reklamfirmor, tandläkarmottagning, studentboende och daghem.

SIDAN 10-11

På podiet. Nyttillträdde lagtingsdirektören Susanne Eriksson och talman Roger Nordlund (c) höll reda på anföranden och repliker under lagtingets första höstplenum.

Foto: JONAS EDSVIK

Lagtinget har börjat igen

LAGTINGET. I går höll lagtinget sitt första plenum efter sommaruppehållet. Flera tunga frågor ligger på lagtingets bord i höst, bland annat landskapsbudgeten och Lissabonfördraget. SIDAN 4

Pålsböle skola ännu utan dom

NYHETER. Hur stora är kostnaderna för att skjutsa eleverna från Pålsböletrakten till Källbo skola i fall Pålsböle lågstadium läggs ner?

Det vill kommunstyrelsen veta innan man tar ställning till en eventuell nedläggning av skolan. Kommunstyrelsens möte på onsdag avgör alltså inte skolans öde definitivt.

SIDAN 4

8

kultur

Sundsdräkten blev postkort 1912 och finns med i den nya "Finlandssvenska dräktboken".

13

sport

Sunds IF och Hammarlands IK möter varandra i ett derby i riksfinalen i kväll. **Jimmy Sundman** spelar i SIF-tröjan.

20

folk

"Jag tränar så ofta jag hinner"
DAGENS ÅLÄNNING TANJA SABEL

åland 24

Nyblivne EM-mästaren **Fredrik Fredlund** intervjuas i Sportmagasinet.

Vi fortsätter fira!
- i ny lokal och med nytt utseende

Nya

TILLFÄLLET

Så här ser du Åland24!

Åland24 sänder måndag - fredag med följande sändningstider:
kl. 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.

Förutom dagliga nyheter sänder Åland24 varje dag längre temaprogram.

Måndag: Barnprogrammet "Påfågel".

Tisdag: Sportmagasinet.

Onsdag: Reportaget "Kolon".

Torsdag: Talkshowen "Trål".

Fredag: Debattprogrammet "Rakt på".

Åland24 sänds i Ålandskanalen via Smedsböle, via IP-TV och webb.

Nedan får du information om hur du ser Åland24 runt om på Åland.

Direkt från Smedsböle-sändaren:

Möjligt för alla hushåll på Åland. Kräver antenn för marksänd tv och digitalbox. Rådgör med din tv-handlare.

Inom antennföreningar:

• **Vårdö Antennförening, Västankträsk Centralantenn, Sottunga Centralantenn:**
Sänder Ålandskanalen endast analogt (utan digitalbox) på kanal S3.

• **Pålsböle Antennförening:**

Sänder Ålandskanalen endast digital och för att se den måste man ha en Digitalbox DVB-C.

• **Föreningen Godbynejdens Centralantenn, Vikingaåsens Antennförening, Andelslaget Kattby-Frebbenby Centralantenn, Västra Saltviks Antennförening, Andelslaget Söderby Centralantenn:**

Visar Ålandskanalen både digitalt och analogt.

För digital mottagning krävs en digitalbox DVB-C. Analogt ligger Ålandskanalen på kanal 5.

• **Sammanslutningen Kvarnbo Antenn, Kapellhagens Antenn:**

Sänder Ålandskanalen både digitalt (digitalbox DVB-C) och analogt på kanal S3.

• **Via Mariehamns Centralantenn Ab:**

MCA sänder Ålandskanalen från Smedsböle endast digitalt. För att se den krävs digitalbox DVB-C. Rådgör med din tv-handlare eller med MCA. Mer information hittar du även på www.mca.ax

Via IP-TV:

Dagliga sändningar från Åland24 kan ses på "Lokalkanalen" på kanal 56 i IPTV.

Du kan även gå in via Åland24-ikonen på startsidan och se samtliga sändningar den tid det passar dig.

Web-TV:

Surfa in på www.aland24.ax så kan du se samtliga nyhetssändningar samt enskilda inslag.

Har ni ytterligare frågor så tag gärna kontakt med oss på Åland24
tel. 23440 eller e-post: redaktion@aland24.ax

Ny personal vid lagtingskansliet

På plats. Maj Falck är lagtingets nya protokollsekreterare. Foto: JONAS EDSVIK

LAGTINGET. Nu är alla nya tjänsteinnehavare på plats i lagtingets kansli. **Marine Holm-Johansson** är biträdande lagtingsdirektör, **Marina Wikstrand-Andersson** har tillträtt som byråsekreterare och **Maj Falck** är ny protokollsekreterare. Den 1 september började **Niclas Slotte** som utskottssekreterare. (ak)

Segelbåt i nöd på Ålands hav

■Natten mot måndagen började en segelbåt på Ålands hav ta in oroväckande stora mängder vatten. Sjöbevakningen larmades och bland annat Birka Paradise deltog i räddningen.

Strax efter midnatt fick sjöräddningscentralen i Åbo ett nödanrop från en större segelbåt som befann sig mitt på Ålands hav. Båten hade börjat ta in så mycket vatten att de fyra personerna som befann sig ombord befarade att båten skulle sjunka.

En sjöräddningshelikopter från Åbo, en patrullbåt från Enskär sjöbevakningsstation samt kryssningsfartyget Birka Paradise och deras mobbåtar larmades till platsen. Läckaget lyckades hållas under kontroll under räddningsinsatsen och under morgonnatten kunde segelbåten bogseras till Mariehamn av Enskärs patrullbåt.

Vädret var mulet med god sikt och det blåste nordostlig vind på 4-5 sekundmeter. Sjögången var under natten omkring 1,5 meter. (la)

Våldtäkt, struhtag och toalettbråk

■Polisen har tagit emot två anmälningar om misshandel och en om våldtäkt från i lördags.

I det ena misshandelsfallet skall en person ha tagit struhtag på en annan i grillkön vid Garaget på Ålandsvägen. Struhtaget resulterade i att en halsked och kläder skadades

I det andra fallet skall en kvinna på en pubtoalett i Mariehamn ha blivit såväl hotad som riven i håret.

Våldtäkten har enligt polisens pressmeddelande inträffat på en kryssningsfärja. (fs)

Ledningsbygge i Östanträsk

■**HAMMARLAND.** Utbyggnaden av vattenförsörjningen i byarna i Hamarland fortsätter i etapper.

Kommunstyrelsen frigör nu på byggnadstekniska nämndens förslag ett budgetanslag på 48.800 euro för planering och utbyggnad av ledningsnätet i Östanträsk. Kommunen har också fått landskapsbidrag för förverkligandet av ledningsprojektet. (jk)

Kvinna överfallen i stan

I lördags blev en kvinna överfallen vid Ålandsplan av en påverkad man som försökte ta henne på bröstet. Polisen söker vittnen till händelsen.

Vid halv tvåtiden natten mot söndagen blev en kvinna i 25-årsåldern överfallen av en man vid Ålandsplan i Mariehamn. Mannen grep tag i hennes armar och försökte ta henne på bröstet, men kvinnan fick in ett slag mot mannens arm och lyckades då slita sig loss. Mannen var enligt kvinnan tydligt påverkad, antingen av droger eller alkohol och sade inte ett ord under hela överfallet. Kvinnan tog sig genast ta sig till polisstationen och anmälde händelsen.

– Vi sände omgående ut en patrull för att spana efter honom, men lyckades tyvärr inte gripa någon misstänkt, säger kommissarie **Olof Lindqvist** vid polisen i Mariehamn.

Mannen var enligt polisen i 30–35-årsåldern, omkring 170–175 centimeter långt, hade mörkt hår och var klädd i en ljus tröja med blåa ränder på.

– Om någon sett något är det angeläget att man tar kontakt med polisen och berättar vad man sett. Vi behöver allmänhetens hjälp för att få in mer information så mannen kan gripas.

Ta taxi hem

Kvinnan blev inte överfallen i skogen utan på öppen gata i

Vid Ålandsplan. Här på Ålandsvägen, mitt på öppen gata, blev en kvinna överfallen natten mot söndagen. Foto: JONAS EDSVIK

Mariehamn. Men Olof Lindqvist ser ingen större anledning för folk att bli oroliga för att röra sig i stan.

– Mariehamn är en oerhört lugn stad i jämförelse med väldigt många andra städer och jag tycker inte man ska behöva vara orolig.

– Men det är klart att det

alltid finns skäl att vara observant om man rör sig ute nattetid och det gäller både kvinnor och män. Det är oftast klokare att ta taxi hem än att gå ensam.

– Men visst tycker jag ju att man ska få gå hem i fred också.

Om man blir överfallen

finns det några saker det kan vara värt att tänka på, om man lyckas behålla sinnesnärvaron vill säga.

– Man ska göra precis som den här kvinnan gjorde, det vill säga vara högljudd och på olika sätt försöka påkalla den eventuella omgivningens uppmärksamhet, ta sig

därifrån och sedan genast anmäla saken till polisen.

Om allmänheten sett något som kan vara till hjälp för polisen, ombeds man ringa polisen på telefonnummer 527 100.

LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Elevernas svampexperiment slutade på akuten

Ett experiment med röd flugsvamp gick på tok. Tre killar i Godby högstadieskola andades in ångorna av svampen då den kokades.

De illamående eleverna fördes till akuten.

Incidenten inträffade i går vid lunchtid. De tre killarna som drabbades går i nian och arbetade med att framställa en miljövänlig bottenfärg för båtar. En av ingredienserna i färgen är röd flugsvamp och utanför skolans slöjdsal kokade pojkarna giftet ur några ganska gamla och slemmiga svampar, berättar läraren **Christer Andersson**.

För att skydda sig mot ångorna använde pojkarna gasmasker. Också Christer Anderson var med och rörde om bland svamparna. Han konstaterar att lukten var obehaglig.

– Men de här killarna är ambitiösa och ville inte ge upp trots lukten. De arbetade till och med över lektionstid.

Christer Andersson kände inte själv av några symptom men konstaterar att han inte vistades lika länge vid kokplatsen som eleverna. Han berättar också att det något udda projektet görs inom ramen för den så kallade TekNaturtävlingen.

TekNatur är en finlands-svensk tävling i teknik och naturvetenskap för elever i högstadiet och gymnasiet. Syftet med tävlingen är att väcka intresse för naturvetenskap och teknik. Godby högstadieskola

har de senaste åren haft stora framgångar i tävlingen.

Illamående

Men i går gick det alltså inte lika bra som vanligt för Godbyeleverna. Trots att skyddsutrustning användes blev killarna illamående.

– Vi ringde genast till giftcentralen i Sverige. De sa att man kunde börja må illa av ångorna men att det inte skulle vara farligare än så. För säkerhets skull åkte pojkarna ändå in till akuten. Men det är klart det inte skall vara så att man börjar må illa av det man gör i skolan, säger rektor **Marianne Rangsten**, vid halvtretiden på eftermiddagen.

Elak lukt

En halv timme senare ringer Marianne Rangsten själv upp Nya Åland och berättar att personalen på sjukhuset bekräftat giftcentralens lugnande besked.

– Läkarna säger att det bara var den elaka lukten som orsakade illamåendet.

Något flugsvampsgift skall eleverna alltså inte ha fått i sig via ångorna. Enligt den svenska expertis som de åländska läkarna konsulterade finns det inga kända fall där bara ångan från röd flugsvamp skulle ha förgiftat någon.

Pojkarna fick ändå stanna kvar på sjukhuset under eftermiddagen.

FREDRIK SONCK
fredrik.sonck@nyan.ax
tfn 528 450

Flugsvampskok. Tre eleverna på Godby högstadieskola blev illamående efter att ha kokat röd flugsvamp. Svampkoket var ett led i arbetet med att framställa en miljövänlig bottenfärg för båtar. Pojkarna använde skyddsutrustning och antagligen var det flugsvampens obehagliga lukt som låg bakom illamåendet. Bilden är arrangerad.

Foto: JONAS EDSVIK

Fakta/Röd flugsvamp

■ Röd flugsvamp heter *Amanita muscaria* på latin och är en av våra vanligaste giftsvampar.

■ Den är dock betydligt ofarligare än den dödliga vita flugsvampen som ibland förväxlas med champinjonen.

■ Traditionellt har den röda flugsvampen används som insektsgift och som drog, bland annat av sibiriska schamaner.

■ Dagens historiker säger att det troligen är en myt att vikingarna åt röd flugsvamp för att framkalla den vrede som krävdes för att kunna gå bärsärkagång.

Källa: Wikipedia

Lagtingsledamöterna åter i startblocken efter sommaren

Redo för debatt. Lagtingsledamot Roger Jansson (fs) hälsar på social- och miljöminister Katrin Sjögren (lib) inför höstens första lagtingsplenum i går. Längst till vänster trafikminister Runar Karlsson (c). Foto: JONAS EDSVIK

LAGTINGET. Flera tunga frågor ligger på lagtingets bord i höst, bland annat landskapsbudgeten och Lissabonfördraget. I går hölls första plenum efter sommaruppehållet.

Åtta hemställningsmotioner som inte hann remitteras till utskott i våras debatterades.

Danne Sundman (ob) vill ha ett förbud mot tvätt- och rengöringsmedel som innehåller fosfater. Förslaget fick brett stöd.

– Det är en angelägen fråga som diskuteras och analyseras i förvaltningen, säger social-

och miljöminister **Katrin Sjögren** (lib).

Hon menar att förbudet skulle kunna införas genom ett enkelt tillägg i kemikalieförordningen.

– Frågan är under beredning.

Också finansminister **Mats Perämaa** (lib) tycker att frågan är värd att överväga.

– Men man måste vara säker på att våra tvättmaskiner inte tar skada av alternativen.

Enligt Danne Sundman är det inte någon fara.

– Det finns noggranna utredningar i Sverige.

Frågan remitterades till social- och miljöutskottet.

För många möten

Landskapet måste strama upp sin möteskultur, anser **Anders Eriksson** (Åf). Han menar att landskapsanställda sitter i möten för stor del av arbetsdagen.

– Det är självklart att övriga ansvarsområden blir lidande.

Motionen förorsakade dagens längsta debatt, trots att åsikterna om detta verkligen hör hemma på lagtingets bord gick isär.

– Jag brukar ha ett öppet sinne när det gäller motioner

men jag tycker att den här känns lite stenålders, tyckte **Katrin Sjögren**.

Aktuellt

Också **Harry Janssons** (Åf) motion om EU som garant för Ålands demilitarisering har legat obehandlad i drygt ett halvår, ett faktum som Jansson inte är särskilt ledsen över. Flera saker hänt som aktualiserar hans motion, menar han.

– I likhet med årgångsvinerna är det kanske bra att den fått mogna under sommaruppehållet.

De säkerhetspolitiska förut-

sättningarna har ändrat, säger **Harry Jansson**. Lissabonfördraget ger EU status som juridisk person.

– Unionen får befogenhet att styra över den gemensamma säkerhets- och utrikespolitiken.

Det är ett av Janssons argument för att behoven av EU som garant för demilitariseringen bör utredas nog. Han föreslår att Ålands fredsinstitut ska göra utredningen. Ärendet remitterades till lagutskottet.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 463

Inget beslut om Pålsböle skola på onsdag

Nedläggningshotade Pålsböle lågstadieskola överlever kommunstyrelsens möte på onsdag.

Innan **Finström** definitivt går in för en enda skola måste det redas ut hur mycket det kostar att köra barnen från Pålsböle till Källbo.

Det säger kommunstyrelsens ordförande **Roger Höglund** (lib).

Roger Höglund.

I nuläget är det ganska klart att **Finström** skulle göra en kännbar ekonomisk inbesparing på personalsidan i fall skolan i Pålsböle lades ner och hela verksamheten koncentrerades till Källbo. Det visar de tidigare utredningarna rätt tydligt, säger **Roger Höglund** (lib).

– Men en sak som vi måste utreda mer är skolskjutsarna – hur mycket dyrare blir de?

Helt klart är att kostnader-

na för skolskjutsarna utgör en stor post i fall 50-talet elever i Pålsböle måste åka till Källbo. Å andra sidan är det många elever som redan i dag åker till Pålsböle.

Därför är tanken att kommunstyrelsen på onsdag remitterar frågan om skolskjutsarna till skolnämnden som i sin tur får utreda hur stor kostnadsökningen blir. Det innebär att frå-

gan om Pålsböle skola kommer att leva ännu under hösten.

Borde inte förhållas

Men så småningom måste det ändå fattas ett beslut i frågan. Det är inte rimligt att elever, föräldrar och personal skall leva i osäkerhet hur länge som helst, säger **Roger Höglund**. Den 27 augusti hölls också ett informations- och diskussionsmöte för föräldrar och personal på Pålsböle skola. **Roger Höglund** bedömer att frågan om Pålsböle skola är den hetaste kommunen har på sitt bord för tillfället, även om den inte är kopplad till partifärg.

Men trots att tilläggskostnaderna för skolskjuts till Källbo nu utreds verkar allt mer tala för att Pålsböle skola inte kommer att överleva speciellt länge. **Roger Höglund** framhåller att det finns pedagogiska fördelar med såväl en som två skolor, men att en skola är det billigare

Lever än. Politikerna i **Finström** är ännu inte beredda att fatta det definitiva beslutet om en nedläggning av Pålsböle skola. Först skall det göras en kalkyl av hur mycket dyrare det blir att köra eleverna härifrån till Källbo.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

alternativet och sammantaget har fler för- än nackdelar.

– De politiska beslutet borde fattas under hösten. Sedan finns den praktiska dimensionen med en tillbyggnad av Källbo skola som blir nödvändig. När den kan förverkligas är svårt

att säga men om vi märker att vi kan spara pengar på en skola så borde beslutet inte förhållas mer.

FREDRIK SONCK
fredrik.sonck@nyan.ax
tfn 528 450

Snatteri och ofog i Mariehamn

■ En damcykel av märket **Monark** knycktes av någon på **Västra Esplanadgatan** i fredags. Samma dag utsattes en personbil i **Österhamn** för skadegörelse. Någon hade brutit av antennen och bakspeglern på bilen, konstaterar polisen i ett pressmeddelande.

Också tjuvar har varit i farten under helgen. I **Sittkoff** försökte någon stjäla armbandsur ur en utställningsmonter som bröts upp och i en mataffär snattade någon matvaror och öl.

I **Jomala** har det gjorts en polisanmälan efter att en död mårhund hittades i en postlåda i lördags. (fs)

Bil brann i Kungsö

■ En personbil fattade eld i **Jomala Kungsö** strax efter tretiden natten till måndagen. **Gottby FBK** ryckte ut och släckte branden. Föraren klarade sig oskadd men bilen erhöi omfattande skador.

Singelolycka vid Gröna Udden

■ Ingen människa skadades då en bilist körde av vägen vid **Gröna Uddens camping** på lördagen, men bilen fick plåtskador.

Polisen utreder singelolyckan under brottsrubriceringen äventyrande av trafiksäkerheten.

Postenbolagisering till lagtinget

■ **LAGTINGET.** Landskapsregeringen har överlämnat sitt förslag om bolagisering av **Posten Åland** till lagtinget.

Framställningen går ut på att det stiftas en lag om ombildande av **Posten** till aktiebolag. Bolagets verksamhetsområde ska, från den 1 januari 2009, omfatta samma verksamhet som affärsverket bedriver i dag.

Verksamhetsformen måste förändras mot bakgrund av hur den konkurrensträttsliga utvecklingen i EU. (ak)

Lotteriutredning till lagtinget

■ Landskapsregeringen kommer att överföra utredningen om ny lotterilagstiftning "Lotterilicens på Åland" till lagberedningen. Utredningen, som presenterades i mars 2008, har varit på remiss till ett stort antal instanser under sommaren.

Lagberedningen ska nu utarbeta ett lagförslag som bygger på ett system med licenser. (ak)

Försäljning av vilt

■ **LAGTINGET.** Landskapsregeringen föreslår att jägare i framtiden ska få sälja små mängder av viltkött direkt till konsumenter, lokala butiker eller restauranger. Försäljningen ska kunna ske utan föregående veterinärbesiktning. Landskapsregeringen anser att förslaget främjar konsumtionen av naturligt producerat åländskt viltkött.

Framställningen har överlämnats till lagtinget.

Debatt i finländskt radioprogram:

Är Finland bra för Åland?

Det började med en insändare i Hufvudstadsbladet mot Ålandsminister Astrid Thors och slutade med en folkstorm på tidningens debattsida. I går debatterades Ålands förhållande till riket i radio Vegas Slaget efter tolv.

Ålands riksdagsledamot. Elisabeth Naclér säger att Åland är diamanten i Finlands krona.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Samlingspartisten **Harry Bogomoloff**, Ålands riksdagsledamot **Elisabeth Naclér** och Ålands framtids **Harry Jansson** var inbjudna för att ge sina ståndpunkter i den debatt som fått fyr den senaste veckan.

Harry Bogomoloff sitter i Helsingfors stadsfullmäktige. I ett mess till Hbl har han skrivit att fastlänningar struntar i Åland. Han har fått många svar, både medhåll och mot-hugg.

Bogomoloff menar dock att hans åsikter delas av många.

– Det är en allmän attityd, i synnerhet i huvudstadsregionen ställer man sig ganska lam till Åland och ålänningarnas krav till att bli hörda i EU. Åland har valt att isolera sig från riket, säger Bogomoloff.

– Och ändå ska riket stå med en hel del tjänster och pengar och det irriterar sig nog ganska många på.

Okunskap

Elisabeth Naclér inleder med att det är bra att någon vågar vara ärlig och att Bogomoloff står för sin åsikt.

– Men det finns en oerhörd stor okunskap.

Programledare **Barbara Savolainen** avbryter Naclér:

– Det handlar om ett direkt angrepp. Du behöver inte vara snäll med Bogomoloff. Du blev urarg när du hörde det här. Om du inte blev det är det oroväckande.

– Nej, jag blev inte arg. Det är ju så att det finns en hel del som tycker på det här sättet, svarade Naclér.

Harry Jansson framhåller att

han inte är förvånad över Bogomoloffs kritik.

– Äktenskapet mellan Åland och Finland är svårhanterligt.

– Vi vägrar från Ålands sida att ha dåligt samvete över en lösning som har påtvingats oss en gång i tiden.

Elisabeth Naclér understryker att hon och Harry Jansson har olika åsikt i frågan om Ålands framtida status.

– Den stora majoriteten av Ålands befolkning vill ha en fortsatt självstyrelse inom Finlands gränser men man vill modernisera den.

Snyltar

Bogomoloff säger att Åland är en snyltgäst.

– Åland kostar mer än det smakar för riket.

Harry Jansson håller inte med.

– I det långa loppet har det visat sig att Åland är en närande del av Finland.

Ålands särställning

Värnplikten var en av de frågor som dryftades under det runt en halvtimme långa programmet. Bogomoloff frågar Harry Jansson om man på Åland är beredd att införa allmän värnplikt.

– Vårför skulle vi det? Det

Helsingforspolitiker. Harry Bogomoloff (saml) menar att fastlänningarna struntar i Åland.

Lagtingsledamot. Harry Jansson (Åf) menar att "äktenskapet mellan Åland och Finland är svårhanterligt.

Sida vid sida. Relationen mellan riket och Åland väcker heta känslor. I går debatterades frågan i finlandssvenska radioprogrammet Slaget efter 12 i kanalen Vega. Foto: ERKKI SANTAMALA

skulle ju strida mot de internationella avtalen.

– Det är ju bara gamla papper, svarar Bogomoloff.

Just avtalen som självstyrelsen vilar på kom upp flera gånger i programmet.

– Att hänvisa till ett beslut från 1921 av Nationernas Förbund, som misslyckades i nästan allt annat de tog sig an, så tycker jag att som bas för konstitutionella lösningar i Finland 2008 är det kanske inte mera up to date, säger Harry Bogomoloff.

Finland har tagit på sig det här, påminner Harry Jansson.

– Den här typen av internationella avtal lever kvar.

Ålands befolkning är så liten att Åland inte ska förhandla i EU-frågor, anser Bogomoloff.

– Det som säkert irriterar gemene man är frågor som är så pass stora att de inte hör hemma på några öar med 20.000 invånare.

Naclér påpekar att Ålands befolkning är 27.000 personer:

– Storleken har inget med saken att göra. Det är två jurisdiktioner i Finland. Lagstiftningsbehörigheten delades av Nationernas Förbund 1921.

Språklig minoritet

Hur tar sig intoleransen mot Åland uttryck? Programleda-

ren ställer frågan till Elisabeth Naclér.

– Man kan höra eller läsa att Åland har privilegier när det gäller språket. Men det är ett privilegium att ha samma språk som majoriteten i ett land. Det är alltid en nackdel att vara en minoritet och då behöver man ha kompensation och skyddsbestämmelser. Det här är en sak man ofta inte förstår.

Långsökt, menade Bogomoloff.

– Ålänningarna har rättigheter som alla andra.

Inget hot

Barbara Savolainen frågade

Harry Bogomoloff om vad han säger om "Ålandshotet" i samband med Lissabonfördraget.

– Jag bedömer det som ringa. Åland borde dryfta självständighet på allvar, anser han.

– Då skulle vi slippa allt det här bjäfsande och nafsande i den här frågan.

Åland är diamanten i Finlands krona, menar däremot Naclér. Hon tycker att riket kan dra mer nytta av Åland.

– Finland är bra för Åland men jag tycker också att Åland är så hemskt bra för Finland.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Ny Åsub-rapport visar

Många studerande vill flytta tillbaka till Åland

43 procent av de ungdomar som studerar utanför Åland har planer på att flytta hem igen.

Starkast är återflyttningsbenägenheten hos dem som studerar i Sverige.

Ålands statistik- och utredningsbyrå Åsub har granskat den åländska återflyttningsrörelsen ur ett arbetsmarknads-perspektiv på uppdrag av den åländska arbetsmarknads- och studieserviceenheten Ams och landskapsregeringen.

1.200 personer

Studien baserar sig på två enkäter till drygt 1.200 personer i åldern 19-60 år som flyttade från eller till Åland under perioden 1990-2006.

Av rapporten framgår att

drygt var fjärde inflyttare till Åland i dag är en återflyttande, infödd ålänning. de är mest benägna att återvända, och 27 procent hade konkreta planer på att flytta hem igen. Hos studerande är återflyttningsviljan stark.

De flesta av dem som invandrat under 2000-talet är födda i Baltikum eller längre bort.

Utredningen visar att var femte av de färdigutbildade utflyttarna som har planer på att flytta tillbaka är utbildad inom hälso- och sjukvård. Också behovet av datakompetens och lärare skulle till stor del kunna tillgodoses med återflyttare.

Uppenbart är, konstaterar Åsub, att det finns utflyttade läkare som är redo att återvända. Läkarna var den van-

ligaste kategorin bland dem som sa sig ha planer på att flytta tillbaka till Åland.

I första hand har folk flyttat till Åland för att arbeta och i andra hand av familjeskäl. Familjeskäl var orsaken för hälften av de återflyttade ålänningarna. Rapporten visar också att fler kvinnor än män flyttar från Åland för att studera och att fler män än kvinnor flyttar bort för att arbeta.

Infödda ålänningar som bor i Sverige är mera benägna att återvända än ålänningar som bor i övriga Finland.

Krav på finska

Uppfattningen om behovet av kunskaper i finska skiljer sig mellan de utflyttade och de inflyttade. Fyra av tio utflyttade, infödda ålänningar som sökt arbete på Åland uppger att kra-

Ett steg mot högre utbildning. Den här biden togs vid högskoleprovet i Sjöfartsläroverkets gymnastiksal 2004. Foto: ERKKI SANTAMALA

ven på finska hade försvårat för dem att få jobb hemma, medan 18 procent av de återflyttade ålänningarna uppger att de upplevt samma sak.

Dessutom hade drygt 4 procent av de utflyttade låtit bli att söka jobb på Åland på grund av att krav på finska hade ställts, medan 12 procent av de inflyt-

tade hade avstått av samma skäl.

I en tidigare Åsub-rapport från början av året visades att man på arbetsgivarhåll bedömer att kraven på finskakunskaper har ökat och kommer att öka också i fortsättningen. I den nya utredningen drar Åsub slutsatsen att det "verkar uppen-

bart att åländska beslutsfattade och näringsliv har att hantera ett kvarstående och måhända växande dilemma".

Det här är, konstaterar Åsub, inte en vetenskaplig utan en politisk fråga.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

EVERT

Dop

Anni Miranda Åkerholm döptes lördagden den 6 september i hemmet i Kaitovik i Lemland. Hon är dotter till Camilla Sofie och Kurt Peter William Åkerholm. Dopet förrättades av kyrkoherde Benny Andersson.

Vi firar 1-15 år

Arvid Blomqvist i Hammarland Sälis fyller 5 år i dag, den 9 september. Pappa, mamma, Lovisa och Rambo gratulerar.

Gratulerar 40 år

TORD-INGVARD JOHANSSON
Namn: Tord-Ingvar Johansson.
Född: den 11 september 1968.
Bor: i Jomala Gottby.
Yrke: jordbrukare.
Intressen: jordbruket, familjen, hus och hem.
Familj: fru Camilla, barnen Tobias, Amanda och Konrad.
Firar: har firat med trädgårdsfest.

Brandt sjuk

■ Kyrkoherde **Joe Brandt** i Jomala är sjukskriven till den 5 oktober. Hans vikarie är kyrkoherde **Jan-Erik Karlström**. (ka-f)

Annonsera i den tidning du själv läser!

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning undanbedes vänligen.
Ann-Lis

En pojke som ska få namnet Nikolaj föddes den 6 september kl 08.57. Han var 52 cm lång och vägde 4.350 gram. Storebror är Micha Kuznetsov, som är 3 år och 8 månader. Föräldrarna heter Natalia Bykova och Sergej Kuznetsov. Familjen bor i Mariehamn. Foto: JONAS EDSVIK

Söndagen den 31 augusti kl 14.03 föddes Tim. Han var 50 cm lång och vägde 3.665 gram. Föräldrar är Thomas Toivonen och Therese Gustavsson på Åkervägen i Godby. Foto: KRISTOFFER GUSTAVSSON

Ny på Åland ☆☆☆

OBS! Det händer

TISDAG 9.9

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl. 18.00.**
Komedin Kung Fu Panda.
Svenskt tal.
■ ■ **Bio Savoy kl. 20.00.**
Arn – riket vid vägens slut.

DISKUSSION

■ ■ **Brändö skola kl 18.00.**
Visions- och framtidskväll med Agenda 21 under ledning av Mats Lönngrén (Mikom)

NÖJE

■ ■ **Arkipelags nattklubb 22.00.** Bar-dj.

UTSTÄLLNING

■ ■ **Ålands museum kl. 18.00.** Hammarlands folkdräkter presenteras. Utställningen om Ålands folkdräkter pågår till den 5.10.

VANDRING

■ ■ **Sund Vivasteby kl. 19.30:** Sundsvandring med Karl-Gunnar Karlsson. Start kl. 19.30 hos Karl-Gunnar i Vivasteby på Norra Bomarsundsvägen.

ONSDAG 10.9

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl. 18.00.**
Komedin Kung Fu Panda.
Svenskt tal.
■ ■ **Bio Savoy kl. 20.00.**

Kyrkby högstadieskola. Ingen rök utan eld. Föräldraföreläsning på onsdag med Christoph Treijer. Foto: JONAS EDSVIK

Arn – riket vid vägens slut.

DISKUSSION

■ ■ **Kökar skola kl 19.00.**
Visions- och framtidskväll med Agenda 21 under ledning av Mats Lönngrén (Mikom)
■ ■ **Godby center kl. 19.00.** Mera frågor än svar - samtal för sökare. Med Eva Lindblom, Sonja Winé och Michael Urch från Finströms församling.

FÖRELÄSNING

■ ■ **Kyrkby högstadieskola kl. 18.30-21.00.** Ingen rök utan eld. Föräldraföreläsning med Christoph Treijer om attitydfrågor kring tobak.

NÖJE

■ ■ **Arkipelags nattklubb kl. 22.00.** DJ Tony..
■ ■ **Dinos kl. 24.00.** Cover-

bandet Made In Thailand.

■ ■ **Parks bar 22.00.** Pub-trubadur Nik Kotzev.

VERNISSAGE

■ ■ **Kakelhallen kl. 18.00.**
Fotoklubben Obscuras ungdomsgrupps fotoutställning.

WÅRDÖDAGEN

■ ■ **Seffers hembygds-gård, Lövö kl. 18.00.** Föreläsning av gården och utställningen med ljusstakar.
■ ■ **Seffers kl. 18.30.** Uppvaktning vid Otto Anderssons minnessten.
■ ■ **Vårdö bönehus 19.00.** Programfest. Intervju med vårdöbor om Otto Andersson. Sång och musik. Medverkande Gunilla Boman, Inga-Britt Christenbrunn, Eivor Lindström, Benita Muukkonen, Douglas Lindén, Börje Lång.

Kom ihåg

■ ■ **Amnesty Ålandsgruppen:**
Möte i stadsbibliotekets grupprum onsdag 10.9 kl 18.00. Vi diskuterar den kommande utställningen om Mellanöstern "Det handlar om rätt". Intresserade välkomna!

Demensföreningen på Åland: Simning/vattengymnastik för personer med demens och deras anhöriga, inleds för hösten söndagen den 14.9 kl. 17.00 - 19.00 i Folkhälsans Allaktivitetshus. Ledare fysioterapeut Gun-Lis Andersson. Aktiv tid i bassängen är cirka 45 minuter. Det finns plats för nya deltagare. Frågor och nyanmälan riktas till demensrådgivare Regina Österlund, Skarpansvägen 30 i Mariehamn, tfn 527 369, GSM 0457-548 3818 eller e-post: regina.osterlund@handicampen.ax. Välkommen.

■ ■ Folkhälsan i Lemland:

Kursen i vattengymnastiken fortsätter med start tisdag 9.9 kl.19.00 samt kl.20.00. Plats: Allaktivitetshuset i Mariehamn. Ledare: Minna Lindqvist.

■ ■ Folkhälsan i Saltvik:

Vattengymnastiken i Godby börjar onsdag 10.9, dagtid 3 grupper. De som var med på vårterminen har platsen kvar, behöver endast anmäla om man inte tänker fortsätta så att nya kan få plats. Det finns några lediga platser. Anmälan och förfrågan till Eva tel: 040 764 30 80. Välkomna, även från andra kommuner.

■ ■ Fotoklubben Obscura:

Första medlemsmöte för hösten tisdag 9.9. Nya och gamla medlemmar välkomnas till Köpmansgatan 9. Ungdomgruppen håller fotoutställning i Kakelhallen med vernissage 10.9 kl 18.

■ ■ Godby Rotaryklubb:

Veckomöte torsdagen den 11.9. kl 17.30 på Hotell- och restaurangskolan. Program: Ålands frimärken 25 år.

■ ■ Hälsofrämjandet på Åland:

Maggies vattengymnastik fortsätter i Godby simhall måndag 29.9 kl 15.00 och 16.30. Simmare som inte tänker fortsätta eller byta grupp skall anmäla vecka 39, senast den 28.9. Nya simmare välkomna. Anmälan 22-28 september. Tel. 43 606 eller 0457 0723 806.

■ ■ Linedance:

Fortsättningskurserna börjar måndag 22.9 kl 20. Lätt fortsättning udda veckor. Lätta danser, lugnt utläringstempo. Svårare fortsättning jämna veckor. Vi dansar de danser, som för tillfället är populärast ute på dansgolven. Snabbare utläringstempo. Nybörjarkurs se Mediskatalogen. För mer info och anmälan ring Lotta 22 749 eller maila charlotte.sundin@mhskol.aland.fi

■ ■ Lumparlands marthaförening:

Möte i Martharummet måndag den 15.9 kl 19.00.

■ ■ Mariehamns marthaförening:

Månadsmöte tisdag 9.9 kl 13.00 i Villa Carita. Ingång från gårdsidan. Gamla och nya medlemmar varmt välkomna.

■ ■ Mariehamns Pensionärsförening:

Pensionärsradion i dag kl.15.03 .Tre teman : Moderatokören, intervju med nya lagtingsdirektören Susanne Eriksson och bowling.. På tisdag kommer höstterminens första nummer av Nyset ut med 32 sidor.

■ ■ Mariehamns pensionärsförening:

Nu är sommaruppehållet slut och vi skall igen dela ut vår tidning tisdagen den 9 september. Tidningar

finns på Röda kors-gården kl 11. Alla utdelare varmt välkomna.

■ ■ Norra Ålands pensionärer:

Simningen börjar fredag 12.9 med starter kl. 9.30 till 13.20. Anmälan till simledare Eva Helling tel. 040-764 30 80 senast den 10.9.

■ ■ Pensionärskören Moderato:

Övning måndagar kl 14.00 i Margaretagården. Alla pensionärer välkomna, särskilt herrar! Körledare är Kaj-Gustav Sandholm

■ ■ Pusselfamiljsföreningen:

Bubblan har öppnat! Skall du gå kurs eller gå en långpromenad? Då kan du lämna dit barn i trygga händer på Bubblan. Måndag-torsdag 17.30-21.00 . Boka via sms eller ring 0457 3431 603 och lämna ett meddelande så bekräftar vi när vi lyssnat av. Vi finns på Styrmansgatan 10 i källarplan med ingång från gatan(folkhälsans gamla hus). Barnen får kvällsmål och vid fint väder kan man gå ut, annars pysslar vi, leker, har filmvisning, och läser sagor i vår mysiga lokal. Alla barn är välkomna! (men vi byter inte blöjor).

■ ■ Röda kors-gården:

Blodtrycksmätning för pensionärer tisdag 9.9 kl 10-12.

■ ■ Röda Korset:

Humanitärrättsutbildning 20-21 september 2008 Lördag kl. 9.30-17.00 och söndag kl. 9.00- 13.30, på Park hotell. Kursavgift 10 euro för medlemmar. 25 euro för icke-medlemmar (innehåller material och fika). Innehåll: Information om humanitär rätt och Röda Korset och instrument för att förstå den bild som medierna skapar av världens konflikter och Det humanitära arbetets utmaningar och möjligheter Anmälan och tilläggsinformation: petra.berg@redcross.fi Tel. 040-589 6163. Anmälningar senast 16.9.

■ ■ Röda Korsets Vänklubb:

Vi börjar hösten med vår första träff tisdagen den 9/9 kl. 13.00. Gamla och nya vänner hjärtligt välkomna.

■ ■ Ålands cancerförening:

PSA-gruppen träffas torsdag 11.9 kl 19 i Handicampen.

■ ■ Ålands dragspelsklubb:

Spelövningarna börjar tisdag 9.9 kl. 18.30 i Källbo skola.

■ ■ Ålands Emigrantinstitut:

Vi kommer fram till 13 oktober att bemannas av frivilliga insatser under Eva Meyers resor till Alaska och AEMI- årsmötet i Italien. Anmäl gärna till institutet, 13 325 ifall du kan ställa upp och bemanna Institutet någon dag. Öppet må-ti 12-16.

■ ■ Ålands flicklottor och soldatgossar:

September månadsmöte är utfärd till Märkets fyr. Planeras vecka 38, tisdag eller onsdag eftermiddag kl.16, beroende av väder. Förhandsanmäl före tisdag 9.9 till ordf. tel. 0400 721 415. Max 10 deltagare.

■ ■ Ålands Lungskadeförbund:

Föreningens medlemmarna har möjlighet att delta i Hjärtföreningens stolgymnastik som startar 15.9. kl. 14:45-15:45 på Medis Kursgården. Anmäld er snarast tel. 0457-595 8533 Annette Bergbo.

■ ■ Ålands Synskadade r f:

Vårt verksamhetscenter Ankaret är aktivt med i skördefesten på Åland fredag 19.9 och lördag 20.9. Ankaret har då öppet kl 14-24 och säljer de handgjorda borstar som föreningens medlemmar har tillverkat. Det blir också servering av kaffe med bröd.

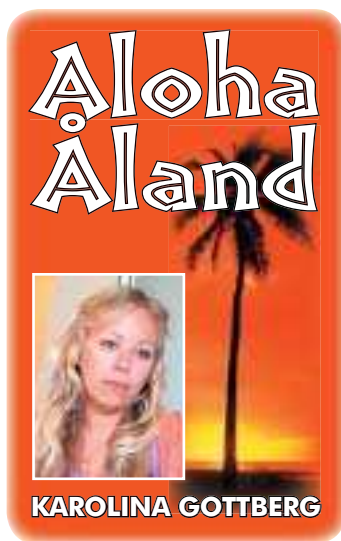
Honolulu, Hawaii, 1 september 2008

Efter månader av förberedelser och mycket tid, energi och pengar som gått åt, så har plötsligt den där avlägsna drömmen blivit sann! Idag, en solig måndag, sitter jag bredvid poolen på min stora altan i Honolulu och blickar ut över de vackra, gröna vulkaniska bergen och vita duvor flyger ovanför mig.

Det är en lugn och ledig dag, då amerikanerna firar Labour Day idag. Jag har nu varit här i 2 veckor och min första skoldag väntar imorgon. Hur spännande det än ska bli att pröva på det hawaiiiska studielivet så skulle jag nog nästan, precis som alla andra studenter jag talat med, hellre vara ledig och fortsätta upptäcka allt det otroliga här! Men – vi tröstar oss med att det förstas kunde vara värre...

Mina första dagar har bestått av att smälta alla intryck som Hawaii givit mig, försöka hinna njuta av strandlivet och samtidigt springa runt på otaliga lägenhetsvisningar för att hitta en bostad utan kackerlackor eller halvmetertjocka heltäckningsmattor med varierande innehåll.

Men saker och ting har en alltid förmåga att lösa sig, och nu är både bostad och

rumskompisar ordnade. Jag bor med tre andra studenter - en svensk, en dansk och en tysk, så nu är det fritt fram att tillverka egna Bellmanvitsar! Vi bor centralt i en skyskrapa med glasväggar på 26:e våningen och har därmed en otrolig utsikt över både berg, hav och stad, ja och även en ständig svindel...Absolutely fabulous, helt enkelt!

Hawaii. De flesta föreställer sig nog långa, vita stränder, palmer, lyx, huladans, rika amerikaner och makalöst vacker natur. Så gjorde även

jag. Men hur är det då, på riktigt?

Jag måste ju säga att alla dessa föreställningar stämmer mycket bra! Men Honolulu är även en storstad där det finns allehanda problem såsom stora klasskillnader och en tung belastning på

miljön. Sopsortering existerar knappt och persontrafiken är tung dygnet runt.

Det är många hemlösa här och tydligen beror det på att det är relativt vanligt att de på USA:s fastland kämpar för att spara ihop till en enkelbiljett hit, då livet som

hemlös ses som i alla fall lite lättare här. Jaa, det finns ju fri tillgång till dusch och toaletter på stränderna och man behöver inte bekymra sig om att frysa ihjäl på nätterna, men nog är livet som hemlös mycket tufft och ensamt även på en paradiso.

Nåja, för mig är det fortfarande början på det stora äventyret och jag ser verkligen fram emot min höst här! Att själv skapa mig helt nya rutiner med nya vänner, ett nytt hem och en ny skola i ett nytt land på världens mest geografiskt isolerade paradisoar kommer nog att bli en underbar utmaning har jag på känn!

Jag är glad och stolt över mig själv, att jag vågade göra verklighet av denna dröm, och genom det hoppas jag få mod att förverkliga nästa. De kittlande små dyningar jag hade i magen i våras när jag tänkte på mitt kommande äventyr har nu utvecklats till stora lyckliga havsvågor, likt vågorna de snygga surfarna åker på. De flesta av oss har någon dröm som kittlar till lite extra, och det enda jag kan säga är – förverkliga den! Kan jag så kan du!

Så till nästa gång, Aloha!

PS 1: Mamma, jag behövde inte alls tre varma tröjor med mig, här är ju tropisk värme dygnet runt, precis som jag sade!

PS 2: För er som undrar över de snygga surfpojarna här så måste jag ju erkänna mig mer än nöjd även på den fronten...

Barn minskar mammors motion

HELSINGFORS. Mammors motionsintresse blir ofta i skymundan efter att det första barnet fötts.

Men det är ofta tempo-rärt. När barnet växer har mamman åter tid att träna.

Omkring en femtedel av alla 25–50-åriga kvinnor rör inte på sig tillräckligt mycket. Men sannolikheten att kvinnor vars första barn är i åldern 1–2 år sportar för lite är dubbelt större än att barnlösa kvinnor sportar för lite. Otillräcklig motion är vanligast bland mammor till ett barn, framgår av en studie som publicerades i Finlands Läkartidning på fredagen. Studien baserar sig på en enkät som ingick i Finriskiundersökning och som besvarades av närmare 1.600 kvinnor.

Pratar om näring

Det är ofta under graviditeten som kvinnor samlar på sig övervikt. Efter förlossningen har var femte kvinna minst fem extra kilon.

Forskarna rekommenderar att rådgivningspersonalen talar mer om vikten av att motionera. En tidigare enkät visade att näring diskuteras betydligt mer på mödrarådgivningarna än motion.

Ändrade vanor

Den nya studien visar att särskilt det första barnet innebär en så stor förändring i livet att motionsvanorna lider. En tidigare undersökning visade att den stora viktök-

Springer tillsammans. En ny studie visar att särskilt det första barnet innebär en så stor förändring i livet att motionsvanorna blir lidande, speciellt mammans. När det finns fler än ett barn rör sig familjen på de äldre barnens villkor. Arkivbilden är från 2007 och motionsloppet Paf Open Run for Fun, där unga och gamla sprang sida vid sida.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

ningen och långa arbetsdagar under graviditeten och svårigheter att få hjälp med att sköta barnet minskar på motionen efter graviditeten. När det finns fler än ett barn rör sig familjen på de äldre barnens villkor.

Minst 30 min

Som tillräcklig motion anses

minst en halv timme rätt så ansträngande eller 20 minuter ansträngande motion om dagen. Till exempel rask promenad betraktas som rätt så ansträngande motion.

Den nya studien beaktade inte motion i samband med hushållsarbete eller barnskötsel såsom att skuffa barnvagn. När frågan nästa

gång undersöks borde också denna sorts motion beaktas eftersom det är en viktig del av mammornas motion.

Bakom studien står forskare vid Tammerfors universitet och Folkhälsoinstitutet. (FNB)

DANS PÅ SOLBACKA

i Saltvik, lördag 13 september kl. 20.00

Musik: Edwings svensk orkester

Alla danssugna, gamla som unga är Välkomna!

Arr: Dansens vänner

folkhälsan

Grymt bra motion!

Smulles Hjärtfriskgympa

startar torsdagen den 11.9 kl. 18.00 i

Sjöskolornas Sporthall, Neptunigatan 6.

Finns det hjärterum, nog finns det stjärterum.

VARMT VÄLKOMMEN!

www.folkhalsan.fi/mariehamn

Sälj det du inte behöver med en annons i Torget

NYHET! Ladda upp bilder på hemsidan

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Ägandet har glidit klassiska tidningsägare ur händerna, och hamnat hos multibranschföretag som av tidningar förväntar sig samma avkastning som av (annan) pappersproduktion, ketchup eller sill. **BJÖRN MÄNSSON**, i HBL

Bygdedräkten som revirmarkör

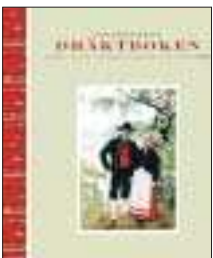
Dräkter. Till sångfesten i Mariehamn 1908 komponerade en åländsk dräktkommitté, inspirerad av föreningen Brage, ett antal "nationaldräkter". Dräkterna förenhetligades och kompletterades med delvis nya dräkter åren 1923-1927 i samråd med Brage. För flera socknar förblev två varianter i bruk, emedan alla inte ville överge dräkten från 1908, konstateras i texten till den här bilden ur boken.

Litteratur

Ny bok. "Den finlandssvenska dräktboken". 257 sidor, illustrerad. Brages sektion för bygdedräkter/Schildts 2008.

Bygdedräkten är den "portabla" hembygden skriver man i prologen till "Den finlandssvenska dräktboken":

"Då de små kommunerna i de forna och nuvarande svenskbygderna i Finland uppgår i större enheter, en process som inleddes under 1960-talet och som fortgår, mister bygdeidentiteten en dimension. Kvar står emellertid sockenkyrkan, begravningsplatsen och – Brages bygdedräkt!"

Tillhörighet

Det ligger en hel del i detta konstaterande. När bygdedräkterna i Svenskfinland, inklusive Åland, började konstrueras och nyskapas i början av förra seklet blev dräktrörelsen en del i markeringen av det finlandssvenska reviret. Bygdedräkterna signalerade en tillhörighet. Det var under dessa år som begreppen Svenskfinland och finlandssvensk föddes. Att de finlandssvenska socknarna fick sina dräkter markerade var gränsen till den omgivande språkmajoriteten gick.

I synnerhet gällde väl detta efter att bygdedräktsrörelsen från början av 1920-talet blev mera organiserad och målmedveten i sitt arbete.

Föreningen Brage blev pionjär i dräktarbetet, liksom på

en del andra områden. Brage hade skapats av Vårdösonen **Otto Andersson**, sedermera professor vid Åbo Akademi, aktiv insamlare av folkmusik och folklöre runt om i Finlands svenskspråkiga bygd.

Den uppgift som Otto Andersson gav Brage var både vetenskaplig och kulturell. Brage skulle bedriva folklivsforskning men också skänka folket folkkulturen åter genom att skänka det de skönhetsvärden som fanns i sångerna, danserna, lekarna och folksagorna. Och, konstateras i boken, "snart även folkdräkterna", eller bygdedräkterna som bokens författare oftast kallar dem.

Redan på ett av Brages första programmöten hösten 1906 diskuterade man utgående från ett föredrag av magister **Mauritz Mexmontan** ett återinförande av "nationaldräkterna". Arbetet skulle snart ta konkreta former.

Klassutjämning

Dräktvurmen möjliggjorde också en renässans för hemslöjden och med i bilden fanns också en politisk och klassutjämning aspekt som väl passade in i det nygrundade Svenska folkpartiets strävan att få representera alla svenskspråkiga oberoende av social ställning. I boken refereras också till en intervju som Otto Andersson gav så sent som 1966 och där han poängterade bygdedräkternas socialt utjämning betydelse: "När man sätter en folkdräkt

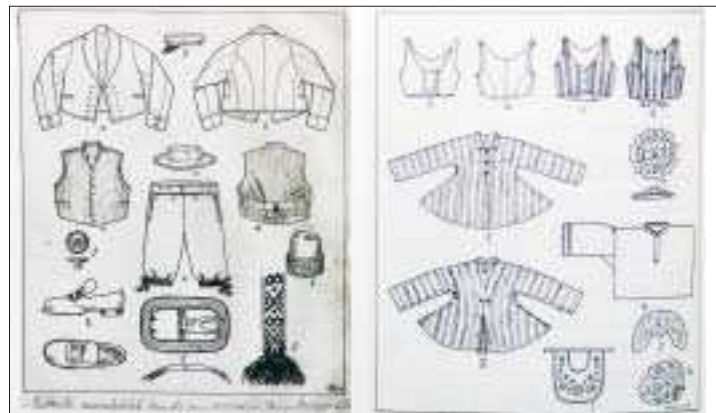
på sig, inte kände man sig då, inte kommer man då ihåg om man är magister eller arbetare eller student eller vad man är!"

Impulsgivare

Föreningen Brage och Otto Andersson kom också att spela en viktig roll som initiativtagare till de åländska dräkterna. I samband med en dirigentkurs som Andersson höll på Åland i augusti 1907, inför sångfesten i Mariehamn följande år, framhöll han att sångarna nu hade tillfälle att återuppliva folkdräkterna. **Fanny Sundström** fick i uppdrag att framföra tanken till Ålands ungdomsförbund, vilket också skedde när ungdomsförbundet samlades till representantmöte på Ålands folkhögskola i september. Där var man med på noterna och tillsatte en kommitté som genast började arbeta på saken och i ortstidningen uppmanade föreningar och enskilda att samla in gammalmodiga kläder, prov på randmoden och även fråga ut gammalt folk om klädseln i forna tider. Det noteras bland annat att impulsgivaren Otto Andersson själv samlade in omkring 500 tygprover från sin hemsocken Vårdö, prover som finns bevarade i Brages dräkthemuseum.

I kapitlet om Åland noteras också den rekonstruktion av en kvinnodräkt från Saltvik som fil.mag. **Reinhold Hausen** lät göra redan år 1876 och som ingår i Nationalmuseums samlingar.

Avsnittet om de åländska dräkterna har skrivits av fil. mag. **Sol-Britt Kärkkäinen** och är en reviderad version

Ritningar. Dräkterna från Saltvik ritade av Astrid Åkerberg 1954, respektive Viking Sundberg 1965. Bilderna ur boken.

av den artikel av Kärkkäinen som publicerades i Åländsk odling redan år 1976. Arbetet med dräktboken har letts av textillärare **Karin Grönlund** och övriga medarbetare är: fil. mag **Kari Appelgren**, textillärare **Margareta Häggblom**, professor **Bo Lönnqvist**, fil. mag. **Maria Schulman** och textillärare **Gunilla Vuori**.

Otydliga bilder

Dräktboken är ett välkommet arbete som både ger bakgrundsbeskrivningar och fungerar som ett uppslagsverk kring alla Svenskfinlands och Ålands bygdedräkter. En anmärkning som kan göras är att bildtrycket – som ju i detta sammanhang är synnerligen viktigt – inte uppfyller de krav som man borde kunna ställa. Det gäller särskilt de nylagda dräktbilderna. De är ofta så mörka att viktiga dräktdetaljer försvinner. Ett produktionsfel som borde ha upptäckts och rättats till.

Sammantaget är det dock ett läsvärt och viktigt verk, också på Åland där man nu

Sundsdräkt. Föreningen Brage utgav 1912 en serie postkort med dräkter från Åboland, Åland och Österbotten efter akvareller av Maja Mikander. På bilden Sunds kvinnodräkt. Bilden ur boken.

med utställningar och föredrag firar det lokala dräktarbetets hundraårsjubileum.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Arne Domnéus. Bilden från Radio Vega.

Jazzsaxofonisten Arne Domnéus,

som nyligen gick bort, presenteras i ett tvådelat program i Radio Vega. Den första delen sänds på torsdag, den 11 september, kl. 23.06 och den andra delen torsdagen den 18 september vid samma tid.

Arne Domnéus har kallats allt från jazzgigant till ädelmusikant. **Åke Grandell** träffade "Dompan" inför 80-årsdagen och vi får höra honom berätta om skolans orkester, de första proffsjobben, positionen som husband på Nalen och ledare för Radiojazzgruppen. Det blir ett porträtt av en musiker som går från crazy dixie till seriös jazz och från experimentell musik i stor grupp till nytänkande kyrkomusik – samtidigt som personen Arne Domnéus framstår som en människa som har gått igenom ek-luten på många sätt. Arne Domnéus gick bort den 2 september i en ålder av 83 år. □

Visor av Björn Afzelius skall det bli

vid den konsertkväll som Visans vänner arrangerar på Ulfby gård i Jomala lördagen den 11 oktober. **Ecki Söderdahl** i Visans vänner berättar att han fått kontakt med vissångaren **Tord Andersson**, som i tiden spelat med **Björn Afzelius** och som plockat ihop den grupp som nu kommer till Åland för att bjuda på en helkväll med Afzelius musik. □

Den finlandssvenska satsningen på bok-

mässan i Helsingfors slår alla rekord i år, konstaterar **Agneta Rahikainen** som är producent för den finlandssvenska avdelningen.

– På den traditionellt gul-röda avdelningen presenteras fler författare än någonsin. Över 140 författare, debattörer och skådespelare uppträder i 120 olika program. Avdelningen är över 450 kvadratmeter stor med två svenska scener, **Edith Södergran**-scenen och Tottisenen, berättar Rahikainen.

– Att lyriken är stark i finlandssvensk litteratur är uppenbart om man tittar på mässans program. Årets fina poesiskörd presenteras i intervjuer och uppläsningar och dessutom som ett nytt programnummer, poesikarusell med **Katariina Gäddnäs** vid spakarna, konstaterar Rahikainen också. □

Åländska caféer blir bok

Caféer. Ett rikhaltigt åländskt caféutbud skall nu presenteras i en bok. På bilden ur nyans arkiv ekologiska bakverk på Café Bönan. Foto: ANNIKA ORRE.

– Det finns jättemånga fina ställen, i Mariehamn, på landsbygden och i skärgården. Det säger projektledare Ann Linda Bengtsson på reklambyrån Maridea som hoppas kunna förverkliga ett bokprojekt om åländska caféer.

Tanken är enligt Anna Lind Bengtsson att boken skall utarbetas i samarbete med caféerna. – Varje café skall presenteras med en lockande text och fina bilder och dessutom skall alla presentationer också innehålla ett recept på någon specialitet vid just det caféet, berättar hon. Ett tjugotal caféer kommer att få plats. Meningen är att boken skall få flera funktioner.

Den skall vara en slags turistguide som vägleder besökare till caféer i Mariehamn, på landsbygden och i skärgården. Den skall vara en receptsamling. Den skall vara ett trevligt minne som man gärna tar med sig hem från besöket på Åland och den skall vara en bok som man gärna ger någon i present. Viktigt är att den får ett smakfullt och tilltalande utförande. – Någoting som man gärna köper med sig, säger Anna Lind Bengtsson. Hon menar att det finns jättemånga fina ställen som man kan lyfta fram och noterar också mångsidigheten i utbudet. – Det finns caféer kombinerade med försäljning av hantverk, caféer med gästhem, caféer som ordnar

konstutställningar och så vidare. **Positiva reaktioner** Ännu är det inte alldeles klart att bokprojektet kan genomföras men Anna Lind Bengtsson säger att de flesta reaktioner man hittills fått har varit positiva vilket gör det troligt att boken faktiskt kan bli klar. Tanken är att texter, bilder och övrigt material skall göras klara under hösten så att boken kan tryckas och komma ut i god tid inför nästa års turistsäsong. Avsikten är att boken skall säljas i de medverkande caféerna men också i bokhandeln och andra affärer, på hotell, passagerarfärjor, och hos turistförbundet. **JAN KRONHOLM** jan.kronholm@nyan.ax tfn 528 466

Naturkonst för trädgården

är temat i Finströms bibliotek på torsdag kväll, den 11 september, kl. 18. Då kan man se Agneta Sundströms utställning med returkonst för trädgården och kl. 19 lyssna till Sven-Olof Sundberg som föreläser om höst i trädgården. Ålandsfuch-sian ordnar samtidigt med försäljning av sina förkläden, väskor och tröjor, meddelar biblioteket. □

Nordens största festival för serier

ordnas under veckoslutet i Helsingfors, skriver FNB. I år ordnas Helsingfors seriefestival på två huvudareor: festsalen i G18 och Kulturarenan Gloria. Inträdet är fritt. – Festivalen har blivit så stor att vi var tvungna att utvidga den till två olika lokaler. Förra året överskred besökaraantalet under veckoslutet 5 000 personer. I år förväntar vi oss ännu fler besökare, säger producenten för seriefestivalen Otto Sinisalo. Hedersgäster på festivalen är bland andra Francois Walt-héry, Guy Delisle, Martin Tom Dieck, Amitabh Kumar och Marko Turunen. Helsingfors seriefestival ordnas för 23 gången av föreningen Suomen sarjakuvaseura med stöd av undervisningsministeriet, Helsingfors stad och Franska kulturcentret. □

Annonsera i den tidning du själv läser!

★★★★ **KALMERS** ★★★★★
LYSANDE TIDER!

Vi sänker priserna på alla lampor varje dag!

IDAG

-60%

30%-40%-50%-70%-80%-90%

VÅGAR DU VÄNTA ÄNNU LÄNGRE?

VIKINGAGRÄND MÅN-FRE 8.30-17 LÖRD 10-14
TEL 12 012 WWW.KALMERS.AX

Alltid nära dig 9-14.9

Lövbiff
av nöt inre stek
..... kg **15,50**

Nötlever
även mald
..... kg **6,25**

Lördagskorv
i bit, Kokki
..... kg **3,90**

Skärgårdsgräddost
700 g, (EP 10,84/kg)
..... st **7,59**

Roslagslimpa
510 g, EP 4,70/kg)
..... st **2,40**

Syltmunk
70 g (EP 8,57/kg)
..... st **0,60**

Elovena havreflingor
1 kg
..... st **1,49**

Vasa lilla runda rågknäckebröd
250 g (EP 4,76/kg)
..... st **1,19**

Nektariner
Italien
..... kg **1,99**

God betjäning. För dig.

• Mariehamn:	Citylivs, Malins Livs,	• Jomala:	Sven Mattsson
• Brändö:	Einar Holmberg	• Lumparland:	Matboden
• Geta:	Getaboden	• Vårdö:	Vårdö Närbutik
• Föglö:	Föglöbutiken	• Saltvik:	Kvarnbo Butiken

Pelles Livs, Nalles Livs, Nordlunds Livs, Klintvaruboden, Zeipels Livs, Fokus...

På trettio år har 22 matbutiker i Mariehamn stängt

För omkring trettio år sedan fanns det åtminstone 26 affärer i Mariehamn. I vintras stängde Klintens Livs och när Malins Livs i Strandnäs nu slår igen återstår endast fyra av dem. Av dessa fyra är dessutom en, Minimarket, till salu.

Inne på Malins Livs gapar hyllorna halvtomma. Innehavaren **Malin Gustafsson**, som tillsammans med sambon **Morgan Båskman** drivit matbutiken i Strandnäs i fyra års tid, står och håller upp kaffe åt en dam och skär upp en generös bit av tacktårtan man bjuder sina kunder på så här

inför stängningen.

– Vi håller gravöl, säger hon och ler lite.

Efter fyra år ger hon och sambon upp.

– Det är för mycket jobb helt enkelt. Vi har en dotter på 1 år och 4 månader som vi ibland inte ser mer än kanske en timme per dag, och så vill vi inte ha det.

Det är med blandade känslor paret nu stänger butiken, en av endast fem matbutiker i Mariehamn.

– Det har varit jätteroligt också, så även om det ska bli fantastiskt skönt att vara ledig ett tag så känns det ju väldigt tråkigt också. Jag har tyckt väldigt mycket om kundkontak-

ten som finns i det här jobbet.

Drömmer om semester

Vad Malin ska göra nu när butiken stänger vet hon inte riktigt.

– Jag vill absolut fortsätta ha ett jobb där jag får träffa människor. Jag vill inte ha eget företag, jag vill vara anställd. Jobba 9–17, inte tänka på jobbet på kvällar och helger, ha semester, vara ledig – gud så underbart, säger Malin och ser drömmande ut.

– Visst kan jag tänka mig att jobba i affär, men aldrig mer med livsmedel. Inte ens som anställd.

Sambon Morgan återvänder till sitt gamla jobb på Chipsen.

– Det känns bra, säger han.

Exakt vilken dag Malins Livs stänger vet Malin inte just nu.

– När vi blivit av med alla varor slår vi igen. Någon gång den här eller nästa vecka gissar jag, det är ingen brådska. Det är lugnt och skönt – och väldigt annorlunda – att jobba just nu. Det finns ju inga varor att beställa eller plocka upp eller fundera över. Bara sälja och småprata med kunderna.

Vad gör du första lediga dagen?

– Sover! säger hon utan en sekunds tvekan.

LINA ANTMAN

lina.antman@nyan.ax

Foto: **STEFAN ÖHBERG**

stefan.ohberg@nyan.ax

Mathis på Ålandsvägen/Norr-gatan. Mitt emot nuvarande Mathis-Hallen fanns länge ännu en av de en gång så mångtaliga Mathis-butikerna. I dag finns Ekoteket i en del av lokalerna, medan det övriga utrymme står tills vidare tomt efter att Sonera Piste nyligen flyttade ut.

Hallen. Mathis-Hallen, som först gick under namnet Hallen, är fortfarande en välbesökt matbutik mitt i centrum.

Mathis på Torggatan 10. Mitt i centrum, i den lokal som i dag inrymmer klädfären Magique och Datatelefon, låg en av flera matbutiker som alla helt enkelt gick under namnet Mathis.

Matboden Mini-Max. I Västra hamnen på Skillnadsgatan 61 drev Max Sirén matbutik mellan åren 1974 och 1979. I dag driver Yvonne Biskop Bisses Reklam i den gamla matbutiken intill Sollans café.

Kött & Chark. På Storagatan 14, där Fäktargubben nu ligger, låg en gång en kött- och charkaffär som ägdes av Samgång.

Mathis i Västra hamnen. På Hamngatan 7 låg de svenska turisternas favoritbutik, där de gärna handlade stora mängder "korvkaka" (leverlåda). I dag används utrymmet av hotell Adlon.

Nordlunds Livs.

På Norra Esplanadgatan 4, där El Shaddai ligger i dag intill Mariehamns taxi, låg en gång i tiden Nordlunds Livs.

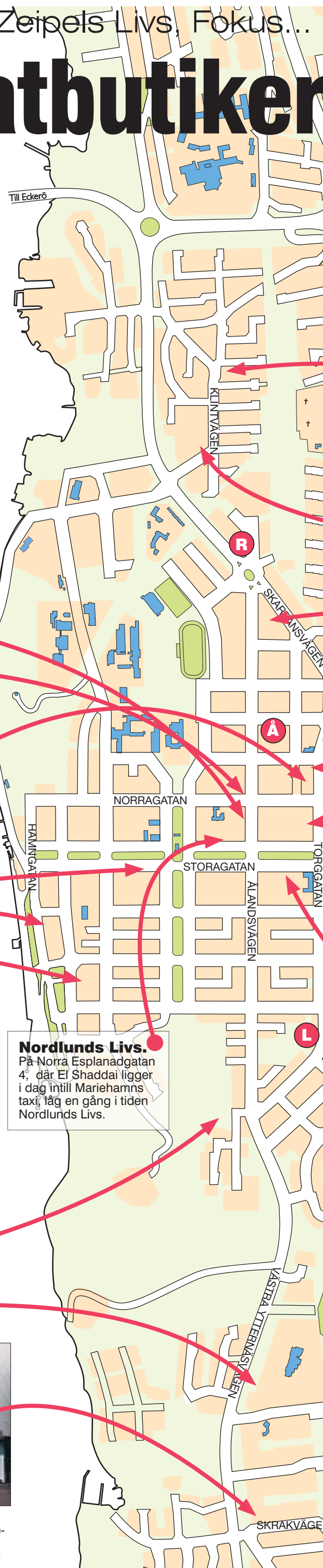
Janssons Livs. Under 41 år kunde mariehamnarna i södra stan handla hos Janssons Livs på Ålandsvägen innan bristande kundunderlag tvingade innehavaren Gunvor Almberg stänga år 1999. I dag står lokalen tom sedan Värmekällan flyttade ut för några år sedan.

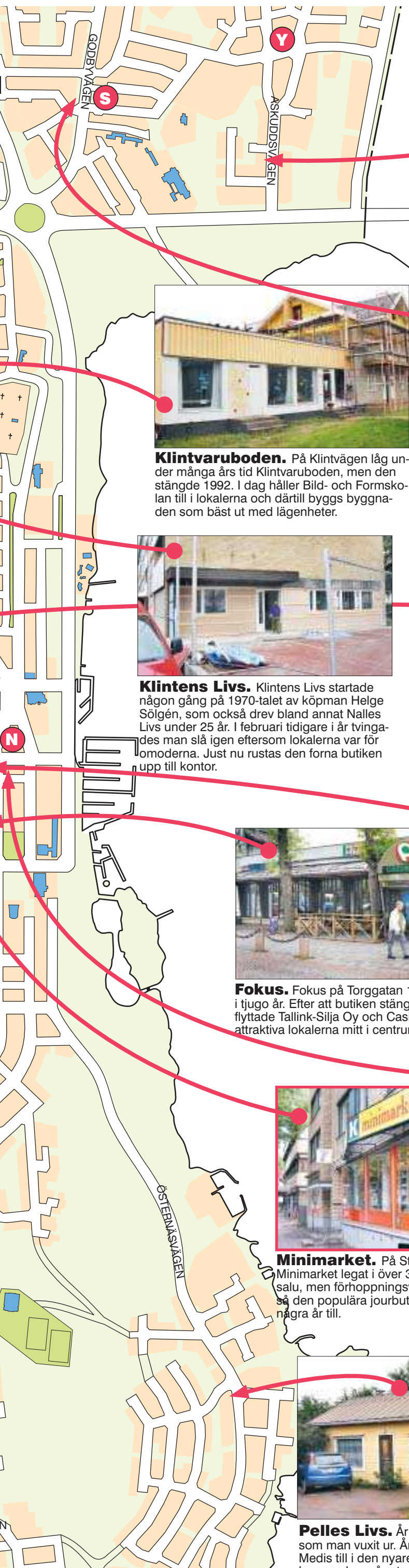

Matpunkten. På 1970- och 1980-talen flyttade småbarnsfamiljerna ut till "förörterna" och under mitten av 1980-talet öppnade Matpunkten i Västernäs. Butiken finns kvar på samma plats, numera under namnet Mathis Punkten.

Barbro Livs i Västernäs. Barbro Livs i Västernäs ägdes av Barbro Lindeman från tidigt sjuttital till 1984, då butiken stängde. Nu förefaller den vara ombyggd till lägenhet.

Hemköp. På Askuddsvägen 26 i Hindersböle låg Hemköp som bröderna Max och Rudy Sirén öppnade under slutet av 1970-talet. Senare blev butiken Nabbens Livs & Gott, men sedan december 1998 är det Vintergattans barn som får leka i lokalerna.

Klintvaruboden. På Klintvägen låg under många års tid Klintvaruboden, men den stängde 1992. I dag håller Bild- och Formsolan till i lokalerna och därtill byggs byggnaden som bäst ut med lägenheter.

Malins Livs. Malins Livs öppnade redan 1969 under namnet Barbro Livs av Barbro Lindeman – samma Barbro som senare öppnade matbutiken med samma namn på Skrapansvägen i Västernäs. Däremellan hette butiken Maritas Livs och drevs av Jan-Erik och Marita Larsson. Nu stänger matbutiken för gott. Vad som händer med lokalen vet man inte.

Klintens Livs. Klintens Livs startade någon gång på 1970-talet av köpman Helge Sölgén, som också drev bland annat Nalles Livs under 25 år. I februari tidigare i år tvingades man slå igen eftersom lokalerna var för omoderna. Just nu rustas den forna butiken upp till kontor.

Mathis på Skarpansvägen. På Skarpansvägen 22 fanns under många års tid en av stans många Mathis-butiker.

Varmans Livs. Varmans Livs försvann när varuhuset stängde i slutet av 1980-talet, men 1996 öppnade City Livs en mataffär i samma lokaler och den affären finns som bekant fortfarande kvar.

Fokus. Fokus på Torggatan 14 höll öppet i tjugo år. Efter att butiken stängde år 2002 flyttade Tallink-Silja Oy och Casino PAF in i de attraktiva lokalerna mitt i centrum.

Minimarket. På Storgatan 3 har Minimarket legat i över 30 år. Butiken är nu till salu, men förhoppningsvis hittar man köpare så den populära jourbutiken får ligga kvar några år till.

Pauls Livs. Pauls Livs, eller Zeipels Livs, låg i Zeipelshuset på Torggatan 7 och öppnade samtidigt med varuhuset 1964 på samma plats som KappAhl nu har sin barnavdelning. Matbutiken stängde under mitten av 1980-talet och i lokalen fanns länge en blombutik innan varuhuset stängdes 1993, då de flesta affärerna flyttade till Sittkoffs. Fem år senare öppnade varuhuset på nytt i nuvarande form.

Pelles Livs. År 1986 öppnade Pelles Livs i Östernäs optimistiskt ny affär intill den gamla som man vuxit ur. År 1994, endast åtta år senare, tvingades man stänga. I dag håller Södra Medis till i den nyare byggnaden medan den ursprungliga butiken förefaller vara en gårdsbyggnad av något slag.

Y-Market. I dag kallas lokalen Bikupan och inhyser studenter, men under många års tid hette den Y-Market och var en matbutik för de närboende. År 1997 tvingades dåvarande butiksinnehavaren Ylva Danielsson stänga matbutiken på Hindersbölevägen 16.

Sparköp. År 1981 öppnade öppnade bröderna Sirén Sparhallen på Godbyvägen 25. När nya Sparhallen öppnade år 1985 på nuvarande plats i Jomala, öppnade Rudy Sirén Sparköp i den gamla lokalen. Så småningom stängde Sparköp och i dag säljer Möbelmarknaden begagnade möbler och föremål i lokalen.

Ringwalls. År 1970 öppnade köpmannen Torvald Ringwall sin matbutik Ringwalls vid Ålandsplan på Ålandsvägen 16. Drygt tjugo år senare stängde butiken och i dag håller JET, eller Joakim Eriksson Trade, till där.

Nalles Livs. Norrut på Torggatan låg Nalles Livs över trettio år innan man stängde år 2001 eftersom lokalerna inte längre lämpade sig för en modern matbutik. Affärens styrka var länge den välbesökta köttdisken.

ÅCA-butiken. På Köpmansgatan 9, där Emmaus ligger i dag, låg en gång en av Mariehamns äldsta matbutiker. Den öppnade redan 1956 då ÅCA-huset som inrymde både bageri och mejeri byggdes. År 1997 slog man igen portarna. och strax därefter flyttade Emmaus in.

Lenas Livs. På Torggatan 38 fanns under många års tid matbutiken Lenas Livs, eller Lena Livs, som först var en mjölkbutik. I dag är det tandläkarmottagning i lokalen.

BRÄNDÖ FISKETÄVLING 2008

RESULTAT

PLATS	NR	NAMN	kg
1	20	Team Rhythmstick	16010
2	48	Team Katri	12650
3	03	Linqvist Crister	11060
4	81	Team Ursuit	10920
5	45	Englund Kaj	10790
6	72	Team Tullred	10490
7	61	Spiggarna	9790
8	07	Matikainen Pekka	8770
9	33	Team Kukka	8690
10	13	Team Stella	7880
11	95	Thörnroos Marcus	7230
12	41	Söderlund Sigurd	6580
13	44	Urponen Harri	6560
15	54	Enqvist Agneta	D6510
16	38	Team Larsen	5720
17	35	LC- Kustavi	5540
18	26	Team Margareth	5450
19	94	Lindman Jan-Erik	5320
20	27	Bergendahl Jan	5080
21	80	Vartiainen Veikko	4710
22	23	Pohjankukka Jani	3970
23	06	Järvinen Jari	3860
24	32	Team Dragqueens	3500
25	76	Jansson Dan	3430
26	10	Gustavsson Stefan	3380
27	37	Törnroth Erika	3370
28	52	Johansson Tommy	3300
29	60	Team Revos	3090
30	50	Asterholma	3070
31	14	Granlund Robert	2810
32	69	Holmström Stefan	2690
33	96	Törnroos Kaj	2640
34	18	Törnberg Tom	2630
35	08	Salomaa Dan	2610
36	68	Fiskarboden	2580
37	97	Sjöman Alfons	2450
38	01	Team Smurfarna	2290
39	24	Nordlund Jörgen	2230
40	56	Engblom Henrik	2220
41	39	Ebbersten Douglas	2130
42	70	Vahtera Jari	2090
43	40	alandiamap.com	2070
44	78	Nylund Tapio	1920
45	101	Team Idvik	1890
46	43	Kuustonen Rami	1770

Vinnare. Team Rhythmstick vann Brändö fisketävling. Från vänster Mika Koskela, Marcos Elvilä och Tapio Lääkkölä.

62	12	Granlund Benita	0
63	15	Jansson Sandra	0
64	16	Nordberg Anneth	0
65	19	Team Frank	0
66	21	Berg Rolf	0
67	28	Team Bonus	0
68	29	Team Hauettomat	0
69	30	Sjöberg Janne	0
70	31	Gratschew Raimo	0
71	36	Granberg Kristoffer	0
72	42	Team Snipjägar	0
73	46	Dunaikis Ainars	0
74	47	Rikss Märis	0
75	49	Ahlman Andreas	0
76	51	Forsman Magnus	0
77	55	Österlund Eija	0
78	57	Team Jore	0
79	59	Team Junews	0
80	62	Jägerström Roland	0
81	65	Lindberg Mikael	0
82	66	Ahtena Ladies	0
83	67	LC- Kustavi	0
84	71	Team RaPaMi	0
85	73	Leino Antti	0
86	75	Baer Christoffer	0
87	77	Törnqvist Alexandra	0
88	79	Adamsson Raimo	0
89	82	Rantanen Tapio	0
90	83	Husell Les	0
91	84	Leszek	0
92	85	Haavisto Harri	0
93	87	Ma-Pa Fishing Team	0
94	88	Ackren Ingmar	0
95	90	Nordlund Tony	0
96	91	Jansson Dennis	0
97	92	Westerholm Pena	0
98	93	Hansen Christian	0
99	98	Lindqvist Runar	0
100	99	Öström Kjell	0
101	100	Siven Hannu	0
102	102	Bergendahl Emeli	0
103	103	LC Brändö-Kumlinge	0

Sammanlagt

257,951 kg

47	02 Team Tyfoon	1720	51	89 Salmelin Robert	1630	55	17 Andberg Morgan	1540	59	04 Sandstedt Mathias	3
48	25 Team Fi	1700	52	22 Team Moonshine	1610	56	05 Jönsson Adrian	1510	60	09 LC Turku Pääskyvuori/	
49	63 Enqvist Mathias	1660	53	74 Pettersson Linus	1610	57	34 Skräckhuggarna	1490		Orvesi	0
50	64 Nordlund Carl-Gustav	1630	54	86 Åkerberg Sigvard	1550	58	53 Team Kuusinen	1	61	11 Tolonen Olavi	0

Nyan-Nappet
ÅLANDS LÄNGSTA FISKE-
TÄVLING PÅ GÄDDA

KUUSAMO FINLAND

VINNARE
JUNIOR X-TRA

1 JULI - 31 AUGUSTI

Fiskedagen med Kuusamo och guiderna Jussi och Peter har vunnits av följande juniorer som deltagit i Nyan-nappet i juli och augusti:
Viktor Sjuls, Jonas Idman, Jimmy Kroneld, Hannes Rundberg och Anton Westerberg

Vinnarna kontaktas av guiderna för planering-
en av fiskedagen. Gratis till de fina fångsterna
och fiskedagen med Kuusamo!

**TESTA KUUSAMO-
DRAGEN!**

**4-års-
eliten**

Fredag kl. 18.30

Entré 4 euro
(under 18 år gratis)

Åk gratis med Williams buss
till och från Ålandstravet!

Avgång kl. 17.45 från bussplan
via Storgatan, Ålandsvägen
och Gamla Godbyvägen

**Se duellen
Åland mot
USA i 4-års-
eliten!**
**Robin Lund vs.
Western Prayer**

**ÅLANDS
travet**

www.alandstravet.com

ATG-ombud på Åland: • Tips Ettan*, Mariehamn
• F:ma Hugo Andersson, Hammarland • Shell
Servicecenter*, Mariehamn • F:ma Erik Mattsson, Godby
• Casino Paf*, Mariehamn (*även direktspel)

Loppssponsorer: Nordea, Alandia-Bolagen, Posten på Åland,
Nya Åland, Andelsbanken, Hotell Arkipelag, Eckerö Linjen,
Kraft, Ab Lantbruk

ECKERÖ LINJEN
VIKING LINE
AB LANTBRUK
ATG
POSTEN ÅLAND
Nya Åland
paf

I samarbete med:

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Dags för säsongens andra derby

FOTBOLL. Sunds IF tror på seger. Hammarlands IK tror på seger. Vem som har rätt återstår att se i kväll 18.30 på Sportkila när lagen möts i säsongens andra derby.

De båda åländska lagen i riksseriens division IV möts i kväll. Senast lagen ställdes mot varandra var en tisdagskväll i juni på Hammarvallen och då avgick hemmalaget Hammarlands IK med seger efter slutsiffrorna 3-2.

På så sätt kanske det är Sunds IF:s tur att ta full pott på hemmaplan. Men tabellmässigt är det HIK som behöver poängen.

– Det har gått så j-la dåligt för oss på sistone, nu är det kanske dags att bryta trenden. Vi har haft mycket otur, säger HIK:s lagkapten **Linus Gestranus**.

Tunn trupp har påverkat en del, och så de typiska orsakerna som för lite mål framåt och för många bakåt.

– Jag tror vi är lite på uppåtstående och vi är taggade inför derbyt. Sådana här matcher ger alla lite extra energi, säger Gestranus.

Undvika botten

Victor Ekblom, Jonas Blomqvist och Alexander Gustavsson nätrade för HIK i det målrika första derbyt.

– Antagligen blir det mer tilltäppt den här gången, båda är nog lite försiktigare, säger Linus Gestranus och fortsätter:

– Vi skulle behöva en seger, det är ganska viktigt om vi ska undvika botten.

Returmöte. Så här såg det ut senast HIK och SIF möttes, då segrade förstnämnda lag. Hur det går i kväll kan du se om du är på Sportkila klockan 18.30. Foto: MARTIN PORTIN

SIF-tränaren **Ari Weckström** ställer upp en stabila re trupp i kväll än i förra derbyt.

– Vi spelade mycket på prov och testade en del eftersom vi drabbades av två stora skador i början på säsongen. Efter det har vi flyttat runt folk och hittat den bästa lösningen, så det ser ganska stabilt ut i dagsläget. Kanske har vi hittat vårt eget spel nu, säger han.

Mer spända

Hur kvällens match slutar

vågar han inte sia om, utan säger att ”det kan bli både och, dåligt eller jättebra”.

– Hemmaplan är alltid bra, det vet vem som helst. Och pojkarna kommer nog ihåg den förra matchen, HIK höjer alltid ribban automatiskt när vi möts, säger Weckström.

SIF satsar alltid på mycket anfallsfotboll och Ari Weckström räknar därför med en del mål framåt. Senast nätrade **Linus Grunér** och **Dennis Isaksson**.

– Det kan bli tajt, men vi kör vårt eget spel och fortsätter

som vanligt i dagsläget utan några större förändringar.

Hur ser spelarna på ett derby?

– Vissa är kanske lite mer spända, men inte tror jag det påverkar vårt spel. I mina ögon är det som vilket motstånd som helst, vi ska fokusera på det vi själva gör.

En del frågetecken finns i SIF:s trupp på grund av skador och arbetsförhinder. Avspark i kväll 18.30 på Sportkila.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Fotboll										
Division IV										
Lieto	20	15	1	4	49-24	46				
GPR FC	20	14	1	5	50-20	43				
TuWe	20	13	1	6	56-36	40				
TPK II	19	11	1	7	46-36	34				
SIF	19	10	2	7	45-29	32				
FC Inter II	19	9	4	6	51-34	31				
UPK	19	8	3	8	27-29	27				
Ponteva	20	7	3	10	39-62	24				
HIK	19	6	4	9	26-49	22				
PIPS	19	5	5	9	30-38	20				
FC RP-67	20	6	2	12	25-42	20				
KaaRe	19	3	5	11	20-32	14				
MynPa	19	2	2	15	25-58	8				

Krönika / Malin Lundberg, Sundssupporter

Derby älskade derby

I kväll är det dags. Dags för revansch. Efter en svidande förlust på Hammarvallen i juni är det dags att visa var skåpet ska stå.

Säsongens mest intressanta fotbollsmatch spelas i kväll. Ja jag vågar faktiskt sticka ut hakan och säga så, och alla ni som ruskar på huvudet och tycker att jag har fel, ja ni vet helt enkelt inte vad ni pratar om.

Det spelar ingen roll om IFK Mariehamn är nära att trilla ur ligan och spelar match efter match med kniven mot strupen, när Sund och Hammarland möts i division fyra smäller det ändå högre. Åtminstone emotionellt.

För hur skulle någon annan fotbollsmatch i år kunna mäta sig med säsongens sista derby?

Den tionde juni var det inte roligt att vara SIF-supporter. Matchen på Hammarvallen vill man helst bara glömma, åtminstone de första 45 minuterna. **Jimmy Sundman** som i vanliga fall är en riktig målspruta var alldeles för ofta alldeles för ensam på topp, och Hammarland kunde hyfsat enkelt punktera matchen med tre mål i första halvlek. Att Sund skärpte till sig i andra hjälpte inte, ställningen efter 90 minuter stod ändå 3-2 till hemmalaget.

Nu ska det bli ändring. Sund

har på sedan sommaruppehållet spelat allt bättre – jag menar sex matcher utan förlust talar väl sitt tydliga språk – samtidigt som hammarlänningarna har haft det kämpigt. Målskyttet har fungerat fint för killarna, och det är inte bara Sundman som nätat, även **Gustafsson, Ahlqvist, Johans** och alla grabbarna i klanen **Göstas** har börjat hitta rätt.

Men även om det mot alla odds skulle bli en förlust för undertecknads favoritlag så är det ändå vårt att ta sig till Sportkila i kväll. Stämningen på ett derby, både på läktaren och på planen, är en helt annan än när Lieto, Ponteva eller RP 67 är på besök. Publikisiffran mångdubblas och åskådarna är betydligt mer engagerade. Viljan att kriga in i det sista är alltid som högst när motståndet utgörs av gamla klasskompisar, arbetspolare och avlägsna släktingar.

Efter förra derbyt

var Sunds lagkapten Ahlqvist besviken.

– Vi rullar ingen boll och det är alltför mycket individuellt då vi jagar boll, sade han till Nyan.

Receptet för en seger i dag borde alltså vara att rulla boll och spela som ett lag. Det skall väl inte vara allt för svårt. Nej jag är övertygad. Det blir vinst för Sund i kväll.

Damdubbel. Svenskarna Birgit Fyrenius och Eva Murray mötte Pian Sonneborn och Gerd-Marie Holmberg.

Foto: SVEN-OLOF LINDFORS

Storseger för MLK-veteraner

■**TENNIS.** Bollhalla var arenan när Mariehamn lawn-tennisklubb veteraner, 60+, mötte Tumba Tennis i en klubbkamp. Hemmalaget var det klart bättre laget och vann med hela 7-1.

För MLK spelade **Håkan**

Wahlfors, Kalle Fogelström, Håkan Ringbom, Peter Brunila, Pian Sonneborn, Gerd-Marie Holmberg, Olle Salmén, Åke Öjst, Lars-Ingmar Johansson, Sven-Olof Lindfors, Peter Simon och Agneta Brunila. (mt)

Lotta Wahlin femma i Danmark

■**GOLF.** Med fem slag under par placerade sig **Lotta Wahlin** på en femte plats i danska tävlingen Nykredit Masters som var en deltävling på Europatouren. Wahlin gick sina tre rundor på 70,74 respektive 70 slag och kunde inkassera 6.620 euro för bedriften.

Vann tävlingen gjorde tyska **Martina Eberl** på 14 slag under par. Med i Danmark var också svenskan **Annika Sörenstam** som blev trea på nio under par.

Lotta Wahlin befinner sig i dag på Åland för att spela Ålandsbankens ProAm i Kastelholm. (mt)

Haveri. Den åländska sjöräddningens båt kom aldrig till final i Helsingfors. Foto: PRIVAT

Segelhaveri i finalen för trio

■**SEGLING.** Jonathan Barck, Roland Blomqvist och Erika Lindholm bildade laget Team Sjöräddningen.ax och tävlade i Volvo City Sailing i Helsingfors i helgen.

Ålands sjöräddningssälls kaps lag inledde med två segrar och tog sig därmed till semifinal. Där tog det dock stopp efter ett segelhaveri.

– I semifinalen ledde vi vid kryssmärket men vi fick problem med gennakern och lyckades inte kvala vidare till finalen, rapporterar Barck på Åländska segelsällskapets hemsida.

Vid sidan av racet visade sjöräddningssällskapet upp sig i en monter och gjorde dessutom uppvisningar med sin ”rescue runner”. Totalt deltog 24 lag i tävlingen som samtidigt var det sista kvalet till finalen som avgörs i Båstad i slutet av månaden. Dit har **Oscar Dannström** kvalificerat sig.

MLK föll hemma i klubbkamp

■**TENNIS.** Mariehamn lawn-tennisklubb spelade en klubbkamp mot NTT från Norrköping hemma i Bollhalla i lördags. Kampen avgjordes i sex stycken herrdubblar varav NTT vann fyra och MLK två. Utom tävlan spelades dessutom fyra mixedmatcher.

Från MLK deltog **Peter Brunila, Håkan Wahlfors, Berne Kjäll, Johan Wickström, Niklas Möller, Karl-Johan Forsström, Anne-Git Elling, Kristin Hermansson, Linda Jansson och Gerd Lindqvist.**

– Klubbbytet har pågått sedan 1984. Bägge lagen har vunnit 17 gånger vardera och tolv gånger har kamperna slutat oavgjort, rapporterar Gerd Lindqvist. (mt)

Kai och Jan hade bäst poäng

■**GOLF.** Poängbogeystävlingen Kalmers Open avgjordes på Kungsbanan i Kastelholm i helgen. Bäst i A-klassen, där 16 deltagare var med, var **Kai Söderlund** som vann på 39 poäng vilket är tre bättre än hans handicap. Tvåa kom **Johan Lindholm** och trea **Tage Gustafsson**, båda på 34 poäng.

I B-klassen segrade Jan Lindgren på 36 poäng bland 14 spelare. Tvåa blev **Olof Renman** och **Tina Gustafsson**, bägge på 34 poäng. (mt)

Sparta delade på poängen

■**FOTBOLL.** Kristoffer Weckström spelade hela matchen i ett tremannaanfall när hans Sarpsborg Sparta FK mötte Bryne i den norska Adeccoligan. Lagen spelade 1-1 efter att målen kommit med tre minuters mellanrum i andra halvlek.

Sparta ligger elva av 16 lag i tabellen. (mt)

EM-etta. Fredrik Fredlund är bäst i Europa på att köra Pro Stock Bike. Nu tar han sikte mot nästa säsong där han bland annat hoppas på att få köra i USA.

Foto: JONAS EDSVIK

Nykorad Europamästare ser framåt

MOTORSPORT. Fredrik Fredlund blev Ålands första Europamästare i dragracing i söndags. I går var han tillbaka på Åland och uppvaktades av motorintresserade vänner.

En ålänning är bäst i Europa på att köra motorcykelns tungviktklass Pro Stock Bike. Lemlänningen Fredrik Fredlund fick inte igång cykeln i kvartsfinalen, men det spelade ingen roll sedan han säkrat EM-guldet redan i kvalet genom att sluta fyra och därmed plockat poäng som gjorde honom ointaglig för svensken Ulf Ögge.

Igår var han tillbaka på Åland efter äventyret på Santa Pod Raceway i England. Familj, vänner och sponsorer uppvaktade honom med blommor på Casino Paf.

– Vi har aldrig haft en Europamästare i dragracing eller i en sådan här prestigefylld klass förut. Han har en reaktionsförmåga som är närmast utomjordisk och framför allt en jämnhet som är otroligt viktig inom mo-

torsporten, säger **Danne Sundman**.

Sundman är inte bara teamchef, utan gratulerar även Fredman som bland annat vice ordförande i Lemlands kommunstyrelse och som ordförande för Ålands motorklubb.

– ÅMK-styrelsen föreslår Fredrik som hedersmedlem nu, säger Sundman.

Finskt rekord

Fredlund själv är naturligtvis mycket glad över sin seger.

– Tack vare **Örjan Gustafsson** fick jag chansen att köra Pro Stock Bike i fjol och slutade som sju totalt i EM. När hösten kom diskuterade vi igen och kom fram till att vi behövde bättre material, man vill ju köra för att vinna när man lägger ned hela sin fritid på det här, säger han.

Han köpte loss Gustafssons motor och chassi och visade stor kapacitet vid en testhelg i Norge i maj.

– Målsättningen då var att vinna EM inom tre år, säger Fredrik Fredlund.

Det gick betydligt snabbare än så. Säsongen har varit kan-

tad med delsegrar där han mestadels varit både kvaletta och kvaltvåa vid tävlingarna. Dessutom lyckades han slå till med nytt finskt rekord på svenska Mantorp. Därför räckte det också, i princip, bara att ställa upp i England i helgen.

– Jag körde det säkra framför det osäkra. Givetvis är jag tacksam för mitt team, det är inte bara jag som gör det här, påpekar Fredlund.

Till USA?

Som EM-etta gäller det nu att försvara titeln nästa år.

– Jag måste smälta det här först, jag har inte riktigt förstått det än. Men något måste jag göra, det kommer nya, vassa hojar varje år, alla trimmar och kör fortare. Eventuellt ska jag till USA nästa år och genomföra en tävling där, det beror lite på kostnaderna.

Det är, som han själv uttrycker det, hans ”sista dröm” i sporten. Tillsammans med nyblivna EM-silvermedaljören i Pro Stock, **Richard Sundblom**, smider han planer om att visa upp sig i staterna.

– Man får mycket mediauppmärksamhet i USA som Europamästare, men jag vill ju också ha material som är konkurrenskraftigt. Lyckas man prestera bra där kan det vara väldigt bra för karriären, säger Fredlund.

EM-guldet i sig betyder inte mycket mer än en pokal för ålänningen.

– Jag kör med nummer ett på hojen nästa år, men någon ekonomi ligger det inte i det här, utan det brukar gå på plus minus noll. Men det är kul att prestera bra för Åland och vara den första som tar ett EM-guld, Åland har stora framgångar inom motorsporten.

Uppvisning

Fredrik Fredlund är inbjuden till en prisceremoni i Ungern 29 november, men vad det innebär vet han ännu inte.

– Det är en ”award dinner” där ryktena säger att vi kan ha prisutdelning samtidigt som FIA (Formel 1), men ingenting är bekräftat. Åtminstone Moto GP ska finnas på plats.

Innan han gick över till Pro Stock Bike, körde Fredlund i

den lättare klassen Pro Street Bike. **Jonas Wilhelms** var på plats för att gratulera i går och ställde frågan: ”Ska du ställa upp i ÅM på lördag så man får köra ifrån dig?”

– Om inte barnet kommer är jag med och kör, säger Fredrik Fredlund som blir pappa igen i dagarna.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax

Se mer Fredlund i Sportmagasinet

MOTORSPORT. Se Europamästaren **Fredrik Fredlund** berätta om vägen till guldmedaljen i Sportmagasinet i Åland 24 i kväll.

Programmet sänds klockan 18.30 efter nyhetssändningen med repris varje heltimme fram till klockan 22.30. Åland 24:s program kan ses med Ålcoms IP-tv, med digital-box på Ålandskanalen samt på www.24.ax. (mt)

Årbästa. Ingen på Åland har hoppat längre än vad Jonathan Malmberg gjorde vid SFSIM i helgen.

Foto: CLAES HELLSTRÖM

Tre medaljer för Malmberg

FRIDROTT. En ålänning fanns på plats när Finlandssvenska skolmästerskapen arrangerades i Närpes, samtidigt som de åländska. Det handlade om Kumlinge högstadiums **Jonathan Malmberg** som satte personligt rekord i samtliga grenar han deltog i.

Inledningsvis vann han längdhoppet där han satte nytt personbästa i samtliga försök och noterades för 6,03 meter som bäst vilket var hela 45 centimeter längre än silvermedaljören. Resultatet är dessutom åländskt årsbästa. I 1.000 meter blev det nytt guld för Malmberg, han sprang i mål på tiden 2.55,78. Slutligen sprang han 300 meter på tiden 37,85 vilket räckte till en silvermedalj. (mt)

Asumaa dömer UEFA-cupmatch

FOTBOLL. Tony Asumaa är utnämnd till huvuddomare i UEFA-cupmatchen mellan ryska FC Spartak Moskva och tjeckiska FC Banik Ostrava. Matchen spelas i Moskva 2 oktober. Som assisterande domare får ålänningen Jukka-Pekka Koskela och Miikka Poikselkä medan Jouni Hyttiä är fjärde-domare. (mt)

Paulus Arajuuri i U20-backlinjen

FOTBOLL. IFK Mariehamns försvarare **Paulus Arajuuri** spelade hela matchen för Finlands U20-landslag som i söndags mötte Slovakien i en landskamp. Finland spelade i en 4–2–3–1-uppställning och matchen slutade 1–1 efter mål av debuterande KuPS-spelaren **Pele Koljonen** i den tolfte matchminuten.

Lagen möts igen i dag. (mt)

Sportens kom ihåg

Folkhälsan: Det finns fortfarande plats kvar i Folkhälsan simgrupper. Babysim torsdagar och söndagar. Måndagar har vi Specialsim och Vuxensim. För mer info och anmälning ring 16102.

Folkhälsan: Steget Vidare, för dig som varit i rehabilitering och vill fortsätta träna på egen hand. Start måndag 15 september. Måndagar 16.00-17.00 och fredagar 15.00-16.00. För mer information ring Sonja Signell, 17435

IFF/Hagarundan: Arrangeras onsdag vid Solbacka, Saltvik. Sträckor Herrar, Motion 12km; Damer, Motion, Ungdom 17,6,5km; Ungdom 15,4 km; Ungdom 13,11,9,2 km. Anmälan på plats från 17.45. Motion startar 18.00 övriga 18.30. Alla är välkomna. Avgift 8,- för vuxna 5,- för ungdom.

IF Fram-skidning: Nu drar vi igång

hösten skidträning med barmarksträning för ALLA barn mellan 7-12 år vid Ödkarbyhallen. För mera info och anmälning tfn 04573421606.

IFK Mariehamn-orientering: KM lördag efter LUIAs tävlingar. Samling 12.00 hos Robert i Svinö. Anmälan till Daniel tfn 040-7406231 eller daniel.blomster@aland.net senast onsdag.

JIK-fridrott: Nästa knatteträning på Vikingavallen är lördag 13.00-14.00. Info tfn 0457-3424461.

LIF/ÅID-fridrott: Castorama på BIP söndag 14 september 15.00.

LUIA-orientering: Klubbmästerskap på lördag. Samling för Lottning 10.0. Plats: Svinövågskäl. Anmälan till Robert tfn 0405538685.

Motionsvolleyboll: Nu startar vi en ny grupp för motionsvolleyboll i Vikingahallen torsdagar 20.00-22.00. Kom med från början! Mixad damer-herrar, alla nivåer. Vi spelar för att det är kul! Start torsdag 20.00. Anmälan behövs inte, men förfrågningar tfn 0400-791014. Alla välkomna.

RK Sleipner: Dressyr tävling 14 september 11.00 på Sleipner. Klasser LC:2 2000 finskt / utan ryggning (öppen för ekipage som inte fått 60 % eller mer i LB), LB:0 2000 finskt, LA:1 1983 finskt (rids på trän). Proposition och mer info på Sleipners hemsida. Sista anmälningstid onsdag 20.00, tfn 13418 eller e-post sleipner@aland.net. Frågor till Sleipner eller Sussi Hellsten 040-7523903.

Sjömansishockey: Träning i islandia onsdagar 12.00, samling 11.30. Bokade datum under hösten: September: 10, 17, 24. Oktober: 1, 8, 15, 22.

November: 5. Alla intresserade med! Kontaktperson: Janne Welin, arr Birka/MEPA.

VÅSC P10: Vi börjar säsongen med den första träningen onsdag 17.00-18.00 i Baltichallen. Nya och gamla spelare! För mer info ring Norre på tfn 0457-3823229.

ÅBSK: Agilityintroduktion börjar torsdag 18.00 på plan i Torp. Alla intresserade är välkomna, även valpar. Vi ska visa hur man börjar träna och vad man kan göra under vintern, förbereda sig för agilitykurs i vår. Man behöver inte anmäla sig, det är gratis men vi förutsätter att ni är medlemmar i ÅBSK. Info om bli medlem finns på www.absk.fi. Eventuella frågor till Gerda tfn 31308.

ÅID/IFK-orientering: Träning vid

Nabben på torsdag 18.30. Ingen emit.

ÅID-orientering: ÅM-natt torsdag 18 september i Eckerö. Samling vid Solvallens IP. Första start 21.00. Till start ca. 1 km. Anmälningar till ÅID:s kansli senast torsdag.

ÅID-simning: Inbjuder till månadstävling lördagen den 13 september i Ålands Idrottscenter. Insim 10.00, tävling 11.00. Alla nya och gamla simmare och funktionärer är välkomna!

Ålands Ryttere: Shoppingresa till hästsportvaruhuset Sharpman 18 oktober. Obs datum! Läs mer på www.alandsryttare.com.

Öspelen 2009: Intresserad av att vara ö-värd? Fyll i din intresseanmälan på http://www.aland.com/ospel_form.

SPELA BINGO med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla **TORSDAGAR** kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

Finland fanns med bland de 20 viktigaste kongressländerna i föl. Enligt Union of International Associations (UIA) var Finland värd för 200 internationella kongresser, vilket gav landet en 17:e plats bland 180 länder. (FNB)

riksnytt

Bruttonationalprodukten ökade med 2,8 procent under det andra kvartalet i år jämfört med i föl, uppger Statistikcentralen. Under april-juni var ökningen 0,8 procent från föregående kvartal. Statistikcentralen påpekar att antalet arbetsdagar var tre fler än året innan under det andra kvartalet. (FNB)

Cancer farligare för lågavlönade

Cancer är farligare för lågutbildade och lågavlönade.

Det gäller i stort sett alla cancerformer, visar en unik dansk studie. Men om det beror på orättvis behandling är en öppen fråga.

Fem år efter det att de fått sin cancerdiagnos var bara hälften av de lågavlönade danska kvinnorna i livet. Samtidigt hade 62 procent av de högavlönade kvinnorna överlevt de första fem åren.

Av de cancersjuka männen med lägre inkomst hade bara 34 procent överlevt, vilket kan jämföras med en överlevnadsgrad på 48 procent bland de högavlönade männen.

Siffrorna gäller Danmark, men måste vara en väckarklocka för alla välfärdsstater, tycker **Susanne Oksbjerg Dalton**, en av forskarna bakom studien.

Bättre hälsokoll

En viktig förklaring kan vara vad patienten har med sig i "bagaget". Rökning, dålig kondition och dålig allmänhälsa är vanligare i lägre socialgrupper och kan göra det svårare att överleva både sjukdomen i sig och den tuffa behandlingen.

Dessutom är högutbildade och högavlönade i högre ut-

Klassfråga. Rökning, som kan orsaka lungcancer, är vanligare i de lägre socialgrupperna. Bilden är arrangerad.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG.

sträckning måna om att gå på mammografiundersökningar och att göra PSA-test, vilket gör att både bröstcancer och prostatacancer hittas tidigare hos dem.

Susanne Oksbjerg Dalton tror inte att läkarna medvetet skulle behandla patienter olika. Men hon konstaterar att det går längre tid mellan symptom och diagnos för cancersjuka med lägre inkomster. Det kan bero på både patienterna och läkarna.

– Det är inte fråga om vem som har skulden, utan var det går galet, säger hon.

Delat ansvar

I Sverige har forskarna hittat samma trend bland bröstcancersjuka kvinnor. Dödligheten i bröstcancer är 37 procent högre

hos kvinnor i lägre socialgrupper än bland bättre bemedlade.

– Det här är en oerhört viktig fråga. Vi ska se överlevnaden i de högsta socialgrupperna

Fakta/Cancerrisk

- Cancerformer som kan relateras till rökning är vanligare bland låginkomsttagare.
- Bland höginkomsttagare är bröstcancer, prostatacancer och malignt melanom vanligare än bland låginkomsttagare.
- Överlevnaden ett år efter det att patienten fått sin diagnos skiljer ungefär tio procent mellan låg- och höginkomsttagare. Efter fem år är skillnaden ytterligare en till två procent större.
- Mellan förtidspensionärer och yrkesaktiva fanns efter ett år en 20-procentig skillnad i överlevnad.
- Gifta överlever i högre utsträckning än singlar. Frånskilda, änkor och änkemän har sämre överlevnadschans.
- Detsamma gäller för dem som redan lider av annan kroppslig eller psykisk sjukdom, när de får sin cancerdiagnos.
- Studien baseras på uppgifter om 3,22 miljoner danskar födda 1925–1973. (FNB–TT) Källa: European Journal of Cancer 44, 2008.

som ett mål för alla, säger **Mats Lambe**, forskare vid Karolinska institutet.

Kerstin Wigzell leder arbetet med en nationell cancerstrategi i Sverige, där också skillnader mellan socioekonomiska grupper ska tas upp. Ambitionen att behandla alla patienter lika oavsett social bakgrund finns redan inom svensk sjukvård, menar hon. Men patienterna har olika förmåga att tala för sig, att fråga och att ställa krav.

– De som jobbar inom vården måste hela tiden fråga sig: Hur gör jag för att alla mina patienter ska känna sig och också vara välinformerade? Man kan inte lägga hela ansvaret på patienten. (FNB–TT)

Världen just nu

Statoil tror på lägre oljepriser

■ Olje- och gaspriserna faller 2009 från årets väntade snitt på 110 dollar per fat råolja enligt den norska energikoncernen Statoil. En sämre konjunktur globalt anges som orsak.

Prognosen från Statoils analytiker **Sandrine Törstad** lyder nu strax under 100 dollar per fat råolja i snitt under nästa år – en nivå hon räknar med håller på ett par års sikt. För närvarande pekar hon på orkansäsongen i Mexikanska golfen, där en stor del av USA:s oljeindustri verkar, som det största hotet mot hennes prognos.

Hon räknar inte med att oljekartellen Opec ändrar produktionskvoterna på mötet denna vecka.

Norge är med en produktion på 2,3 miljoner fat per dag världens fjärde största oljeexportör och därtill Västeuropas största gasproducent. Statoils produktion uppgår till omkring 1,5 miljoner fat råolja per dag. (FNB)

Slut för miljöbilspremien i Sverige

■ Nästa sommar är det slut med den populära miljöbilspremien i Sverige – ett halvår tidigare än planerat.

Premien infördes den 1 april 2007 och var från början tänkt att gälla fram till den 31 december 2009. Den innebär att alla privatpersoner som köper en miljöbil får en premie på 10 000 kronor (1 060 euro).

Regeringen hade avsatt 100 miljoner för 2008 och 100 miljoner för 2009. Miljöbilspremien blev snabbt populär och i våras sköt regeringen till ytterligare 240 miljoner för 2008.

Nu kommer att beskedet att under 2009 skjuter regeringen till 325 miljoner kronor till anslaget. Samtidigt kommer beskedet om att premien stoppas redan den 30 juni 2009. Miljöminister **Andreas Carlgren** (c) säger att målet med premien var att få i gång miljöbilsförsäljningen och det har lyckats.

– Meningen är ju inte att staten och skattebetalarna i längden ska betala våra bilinköp, säger han till TT.

Carlgrens besked får kritik direkt av en pressad bilindustri.

– Vi gillar inte när man ändrar spelplanen under pågående match, säger **Bertil Moldén**, vd för branschorganisationen Bil Sweden, till TT. Även från miljöhall hörs kritiska röster.

– Det är ju ett väldigt svek. Man har lovat premien ska gälla 2009 ut och nu gör man ett idiotstopp för att det har blivit en sån framgång, säger Gröna Bilisters presstalesman **Mattias Goldmann** till TV 4 Nyheterna. (FNB)

Hastighetsbegränsningen i Vargskärsleden

■ **Landskapsregeringens** avvisande ställningstagande den 28.8 till en fartbegränsning för storfärjorna i farleden norr om Föglö, har på ett förtjänstfullt sätt kommenterats av **Gustav Saurén** och **Jan Grönstrand**.

Saurén visar med önskvärd tydlighet hur landskapsregeringen, trots sina vackra ord om havsmiljöns odiskutabla vikt för Åland, ställer näringslivets intressen framom miljöns. Grönstrand pekar, med konkreta siffror, på hur landskapsregeringens beslut har fattats på missledande uppgifter från Rederiet. Han visar också tydligt hur färjornas överdrivna hastigheter i trånga farledsavsnitt medför ökad bränsleförbrukning (och därmed större avgasutsläpp) räknat per sjömil, och hur en fartsänkning med 4-5 knop väsentligt skulle dämpa suget från fartygen.

Vill sänka hastigheten. Argumenten för en fartbegränsning biter inte på landskapsregeringen, enligt insändarskribenten. På bilden passerar Silja Festival Överö i Föglö.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Vargskärs byalag, som initierat frågan om hastighetsbegränsning redan 1979, har upprepade gånger i sina skrivelser till Sjöfartsverkets farledsavdelning och till Ålands förvaltningsdomstol visat hur kombinationen jättefartyg på till 30 - 60 tusen ton BRT, trånga farleder och gängse hastigheter, 17 - 20 knop, är förödande för strand och vattenmiljön utmed Vargskärsleden.

Landskapsregeringen fortsätter att förringa problemen och stödja trafiken i dess nuvarande utformning. Man kunde ju vänta sig att en så här utdragen och för skärgården angelägen fråga, skulle ge landskapsregeringen uppslag till att närmare låta under-

söka trafikens miljöeffekter och även möjliga alternativa trafikkoncept. Men nej! Landskapsregeringen sväljer okritiskt trafikidkarnas argument, samtidigt som man gravt nonchalerar skärgårdsbornas vådanden.

En tillbakablick kan vara motiverad. Den temporära fartbegränsning (12 knop) som rådde 1978-1979 vid bygget av Överö färjfäste, visade oss Vargskärsbor hur enkelt men kunde komma till rätta med färjornas svall och sugproblem. Observera att färjorna dåför tiden var bara 1/3 (volym) av dagens fartygsmonster och svallet då ett större problem än suget.

Vår första hänvändelse

(1979) till landskapsstyrelsen gav ingen reaktion. Den hamnade förmodligen direkt i trafikavdelningens papperskorg. Förnyad anhållan 1985 och 1988 besvarades med löfte och en allsidig utredning av frågan. Den väntar vi fortfarande på! Nästa anhållan 1997 med anledning av tax-free trafikens ökade betydelse (och Långnäprojektet) resulterade i svaret: ej landskapets behörighet, farledsfrågorna handhas av Sjöfartsverket!

Ny anhållan om fartbegränsning (12 knop) till Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt samma år. Föglö kommun tillsammans med tre andra skärgårdskommuner gör gemensam anhållan om begränsad fart för storfärjorna. Sjö-

fartsdistriktet förkastar alla fartbegränsningsansökningar. Byalaget besvärar sig och Förvaltningsdomstolen upphäver beslutet (2002) och återförvisar ärendet till Sjöfartsdistriktet. Detta upprepas ytterligare 2 gånger 2004 och 2006.

Motiven för avslag varierar från bl.a fartygens försämrade styrförmåga vid sänkt hastighet, till oro för ökande farter i andra farledsavsnitt. Centralt för samtliga avslag är rederiernas och, framförallt, landskapsregeringens avvisande hållning. Sjöfartsverket kan inte gå emot landskapet i denna fråga. Och nu 2008 är det bara tidtabellen som avgör!

Argumenten för en fartbegränsning: förstörda, raserade

ständer och lekvikar för fisk i en cirka 50 kvadratkilometer stor del av skärgården, ökad eutrofiering på grund av uppgumlade sediment, negativa effekter på fiskbestånd (till exempel gäddan helt försvunnen från farledsområdet och angränsande vatten bredd 5-6 km), omöjligt och meningslöst att bedriva fiske med stående redskap, hotad säkerhet för alla som vistas i närheten av farleden, stor risk för båtskador även vid till synes skyddade stränder, skador på strandboendes båthus och bryggor, försämrade möjligheter att nyttja stränderna för rekreation, minskat värde på strandfastigheterna, mera buller och ökade avgasmängder, för oss svårmatbara störningar i de grunda vattnens växt- och djurliv.

Allt detta avfärdas av landskapsregeringen som olägenheter för oss, medan Rederiets egenhändigt uppgjorda tidtabell ses som en naturlag.

För att övertyga Sjöfartsverket och landskapsregeringen om nödvändigheten av en fartbegränsning har vi föreslagit följande: inventering av skadade och trafikpåverkade stränder, hydrografisk beskrivning av förloppet vid en typisk fartygspassering innefattande fullskalemätningar och videoupptagning ovan och under vattenytan, inventeringar av det biologiska livet i några farledsnära områden, provfiske i undersökningsområdet, utvärdering av de aktuella fartygstypernas manöverförmåga vid olika hastigheter och under skiftande väderförhållanden, en logistisk utredning av alternativa trafikkoncept,

utvärdering av de ekonomiska men dagens trafik förorsakar de farledsnära fastigheterna.

Ingenting av detta har verkställts undantaget en tidigare, mycket begränsad studie av några hårdbottenlokalers vegetationsförändringar intill farleden, och landskapsregeringens entimmesbesök på en holme vid Bänö medan Silja Europa passerade.

Slutsats: varken Sjöfartsverket eller landskapsregeringen är intresserade av farledsmiljön. Ansvaret för miljön överläts åt trafikidkarna. Och vad säger dessa? Utöver yttrandena till Sjöfartsverket, ingenting! Man följer devisen: hundarna skäller men karavnen går vidare.

Borde man inte diskutera alternativa trafikkoncept om tiden Åbo - Stockholm blir för knapp? Andra ändhamnar, ändamålsenligare fartyg, separering av nytto- och kryssningstrafik, flexiblere tidtabeller och så vidare Man kunde ju till exempel spara mycket tid (och bränsle) om man med två fartyg turvis går till Stockholm och Kapellskär. Inget mera jäktande genom skärgården och man skonar miljö, fartyg och personal!

Det är nu hög tid att landskapsregeringen lägger av med sin undfallenhetspolitik gentemot Rederiet och tar sina egna utfästelser om hållbar utveckling på allvar. Den fria farten, oavsett fartygens storlek, är den största miljöskandalen som drabbat skärgården någonsin.

Johan Franzén

► MÖTEN

Extra andelsstämma

23 september kl 19.00
på Naturbruksskolan

► LEDIGA PLATSER

Ålands polis- myndighet

Två ordinarie tjänster som äldre konstapel

(avlöningsklass enligt avtal)

Kompetenskrav: grundexamen för polis eller annan motsvarande utbildning. Tjänsterna tillsätts fr.o.m 1 november 2008.

Ansökan insändes till Ålands polismyndighet, PB 73, 22101 Mariehamn, med biläggande av sedvanliga ansökningshandlingar.

Ansökningstiden utgår den **22 september 2008, kl. 16.15.**

Närmare information om tjänsterna lämnas av t.f kommissarie Eva Fellman tfn 018-527100.

Mariehamn den 8 september 2008

Ålands polismyndighet

► ÖVRIGT

Ålands landskapsregering

MEDDELANDE

Den 4 september 2008 utgavs i Ålands författningssamling:

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av **barnskyddslagen** (ÅFS 2008:97)

Landskapslag om ändring av 2f § LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om **socialvård** (ÅFS 2008/98)

Landskapslag om ändring av 10 § LL om **stöd för vård av barn i hemmet** (ÅFS 2008/99)

Landskapslag om ändring av 8 § LL om tillämpning av lagen angående **specialomsorger om utvecklingsstörda** (ÅFS 2008/100)

Landskapslag om ändring av 3 § LL om angående tillämpning i landskapet Åland av lagen om **offentlig upphandling** (ÅFS 2008/101)

Landskapsregeringen

► MÖTEN

Föreningen för vård i livet

Frivillig stödpersonmöte

onsdag 10 september kl. 18.30 på Skarpansvägen 21.

Välkomna!

► ENTREPRENADER

utbjuder på totalentreprenad projekten:

1) Önningeby avlopp

- 1 110 m avloppsledning ø 160
- 940 m tryckavloppsledning ø 63
- Anläggandet av 1 st pumpstation

2) Österkalmare avlopp

- 520 m avloppsledning ø 160

Byggtid till **19 december 2008**

Anbudshandlingar och närmare information erhålles av Michael Lindbäck / tel 32910.

Skriftliga anbud märkta ”Önningeby avlopp” alt. ”Österkalmare avlopp” inlämnas till Jomala kommunkansli, Pb 2 22151 JOMALA, **senast onsdagen den 24 september 2008 kl. 16.00**

Byggnadstekniska nämnden

► ANBUD

Ålands landskapsregering

finansavdelningen, inbegär

anbud

på granskning av föreningar som erhåller stöd ur penningautomatmedel.

Anbuden ska vara landskapsregeringen tillhanda **senast den 24 september 2008 före klockan 16.15.** Landskapsregeringens adress är PB 1060, 22111 Mariehamn. Det slutna kuvertet bör märkas ”Anbud granskningstjänst”.

Närmare upplysningar ger ger Eivor Eriksson eller Dan E Eriksson tel. +358 18 25000.

En närmare presentation av anbudsbegäran med urvalskriterier och kvalifikationskrav finns på finns på www.regeringen.ax/upphandlingar.pbs

Mariehamn den 8 september 2008

Dan E Eriksson
Finanschef

Köpkraft genom avdrag

■ **När det** gäller låginkomsttagarnas möjlighet att få mera pengar i sin plånbok grundat på arbete vore en möjlighet att ändra arbetsinkomstavdraget i kommunalbeskattningen.

Då det gäller inkomster av bidrag eller pension så borde man kunna justera grundavdraget i kommunalbeskattningen så att dessa människor skulle få lite mera att röra sig med. Det är just dessa grupper som har drabbats hårdast av den inflation som förekommer på Åland

och i Finland och som i år varit över 4 procent.

En liter mjölk är lika dyr för alla oavsett inkomstens grund eller storlek. När det gäller kommunalbeskattningen på Åland har nu liberalerna och centern på Åland en möjlighet att initiera något i sådan nämnd väg.

Frisinnad samverkans **Anthony Salminen** undviker i sin replik till mig att ta upp regeringens föreslagna befrielse från kapitalskatt för arbetsfria börsdividender under 1000 euro. Salminen nämner hellre sådana som lever på pension, sjukpension eller bidrag som till exempel funktionshindrade, utvecklingsstörda, ensamstående kvinnor utan arbetspension och arbetslösa. De som gynnas i synnerhet av regeringens Vanhanens skattepolitik i budgetförslaget för nästa år är höginkomstfamiljer utan hemmavarande barn.

Om man tänker på sysselsättningseffekten till skillnad

Mera pengar i plånboken. Insändarskribenten vill sporra låginkomsttagare till ökad konsumtion.

Foto: JONAS EDSVIK

från Salminen är det bättre att låginkomsttagarna sporras för att få mera att konsumera för så att den inhemska efterfrågan hålls uppe än att höginkomsttagarna sporras att arbeta mera för att få mera pengar att placera på kapitalmarknaden. Någon måste nämligen konsumera det som produceras och som

höginkomsttagare kan man inte göra något annat än att äta sig mätt några gånger om dagen. Ökad köpkraft för låginkomsttagare gynnar alla och ökar därmed välbefindandet för alla i samhället.

Henrik Lagerberg (s)

Tomt efter Peter

■ **En stor** liten man lämnar Kökar

Pastor **Peter Karlsson** är inte så stor, men han lämnar ett stort tomrum efter sig.

Det blir ett stort tomrum efter åtta år som kyrkoherde och församlingspastor i Kökar.

Det blir ett stort tomrum eftersom han inte har någon ersättare.

Det blir ett stort tomrum eftersom han har ett så stort och varmt hjärta. Även om det alltid kommer att klappa för Kökar, klappar det nu någon annan stans.

I söndags höll han sin sista gudstjänst på Kökar. Åttiosex kökarbor hade kommit till kyrkan – en tredjedel av Kökars befolkning. Peter talade innerligt om Lazarus uppståndelse, det var den så kallade var ”lilla påsken”. Som vanligt sjöngs det så att kyrktaket nästan lyfte: årstidens psalmer med stöd av kantor **Andreas Karlsson** och kyrkokören sjöng delar av **Philip Hållunds** vackra Kökarsvit.

Efter gudstjänsten samlades alla på församlingshemmet. Peter tackades för sin

gärning med tal, blommor, tavlor och presenter av pensionsföreningen, kyrkokören, församlingen, ungdomsföreningen, kommunen och många enskilda. Hustrun **Katarina** påminde om att **Runar Backman** avskedspredikade tre gånger – och det här var bara Peters andra avsked...

Ett stort tack Peter från alla kökarbor som du har döpt, konfirmerat, vigd, jordfäst, tröstat, glatt, väglett och hugsvalat! Det är tomt efter dig.

Christian Pleijel

Inga besked från Mise

■ **Var blev** vi senast med Mise-frågorna? Här kommer en kort sammanfattning för att inleda hösten med.

Privatpersonerna har ansett att de inte kan godkänna avgiftssystemet. Vi vet att lagarnas anda i allmänhet är att

man betalar man per mängd. Då lönar det sig också att kompostera. Men hos oss tar man inte hushållets storlek eller mängden av avfall i beaktande. Hittills har vi inte fått besked om några verkliga förbättringar till systemet, vilket gör att mindre bemedlade hushåll ligger kläm. Folk vill betala om systemet är rättvist.

► LEDIGA PLATSER

Säljare

Vi söker en säljare som har:

- Förmågan att förstå kundernas önskemål
- Ordningssinne
- Gärna erfarenhet av personlig försäljning
- Vana att ta egna initiativ
- Intresse av heminredning och design

Passar detta in på dig?

Maila din skriftliga ansökan till: magnus.styrstrom@mio.se eller skicka den till mio Lövdalsvägen ax-22100 Mariehamn.

Frågor eller mer information ring Magnus tel.31744

Vi vill ha din ansökan **senast den 19 september.**

Merja Renvall
Sekreterare (0457-5899170)

TV-programmet

tisdag 9 september

7.00 Gomorron Sve-rige [92691267]
10.30–13.00 UR [4349335]
13.00 Rapport [12002]
13.05 Öväntat besök (R) [150118]
13.35 Doobidoo [6948170]
14.40 Kvarterets olycksfågel [2783625]
FILM Svensk familjefilm från 1948. I rollerna: Lasse Sarri, Ella Lindblom.
16.10 Gomorron Sverige [9610083]
17.00 Rapport [42118]
17.05 Hannah Montana [1867809]
17.30 Resan till Mars [13557]
17.45 Owl [6291712]
17.50 Iver [9570737]
18.00 Bolibompa [97880]
18.55 Sportnytt [5477625]
19.00 Rapport [96793]
19.10 Regionala nyheter [5930441]
19.15 Go'kväll [787441]
20.00 Kulturnyheter [44354]
20.15 Regionala nyheter [1891257]
20.30 Rapport med A-ekonomi [828]
21.00 Sixties [809]
Musikdokumentärserie. Del 3 av 6. Veckans program handlar om sologitarristerna som blev legender. Även 11/9, 13/9.
21.30 Paralympics 2008 [880]
22.00 Videokväll hos Luuk [793]
Pratshow. Del 2 av 8. Veckans gäst är Lena Philipsson. Programledare: Kristian Luuk. Även 13/9, 14/9.
22.30 Imaginary Heroes [3348441]
FILM Amerikansk långfilm från 2004. Utåt sett är familjen Travis den amerikanska idealfamiljen. I rollerna: Sigourney Weaver, Emile Hirsch, Jeff Daniels. Regi: Dan Harris.
0.20 Kulturnyheter (R) [8016942]
0.35 Den hårda linjen (R) [4353132]
1.25 2010 [42583010]
FILM Amerikansk science fiction-film från 1984. Ett amerikanskt-sovjetiskt rymdskepp skickas ut till Jupiter för att undersöka vad som hänt rymdstationen Discovery. I-rollerna: Roy Scheider, John Lithgow.
3.20–7.00 SVT24 [69979720]

10.30–17.00 24 Direkt [96946915]
17.20 Annika – ett brott, ett straff, ett liv (R) [6018809]
18.20 Nyhetstecken [6748538]
18.30 Oddasat [39083]
18.45 Utiset [602151]
19.00 Det okända Beatles [73480]
Dokumentär från 2007. Om Beatles som vi aldrig sett dem. Från den sista konserten i Candlestick Park 29 augusti 1966 och med andra tidigare okända bilder visas den kanske största popgruppen någonsin.
19.55 Rapport [8017354]
20.00 Vem vet mest? [1083]
Frågesport. Även 14/9.
20.30 Tankens fångar [2034]
Dansk dokumentärserie från 2007. Del 2 av 5. Frank, Anne, Thommas och Camilla leder av OCD – så kallat tvångssyndrom – och har tackat ja till att delta i ett experiment. Under fyra veckor bor de tillsammans i ett hus och genomgår en intensiv terapibehandling under ledning av den danska psykologen Nicole Rosenberg från Århus universitet. Även 12/9.
21.00 Existens [2335]
Samhällsprogram om religion. Del 4 av 8. Linda Bergling är helare. Med bas i Sverige är hon ofta ute på resor runt om i världen för att predika omvändelse och hela människor med hjälp av Jesus. Även 13/9, 14/9.
21.30 Världens konflikter [1606]
Utrikesmagasin. Del 2 av 8. Patani. I en lägenhet i Lund bor en prins. Han kommer från en del av Thailand som man inte hittar i de glättiga resebroschyrerna. Även 13/9, 14/9.
22.00 Aktuellt [1847]
22.30 Närbild [2278]
Intervjuprogram. Del 4 av 10. Gäst: Amanda Ooms. Hon har tidigare setts i SVT-serierna "Lasermannen" och "Upp till kamp" och är nu aktuell i Jan Troells "Maria Larssons eviga ögonblick". Även 10/9, 13/9.
23.00 Sportnytt [61644]
23.15 Regionala nyheter [9249880]
23.25 Rapport [5289064]
23.30 Säsongstart: Eftersnack [51267]
23.55 Världen (R) [4144557]
0.55–1.55 Sverige! (R) [7031749]

7.30 Nanny [476793]
8.00 Alla älskar Raymond [166199]
8.25 Just shoot me [2270712]
8.55 Rachael Ray (R) [4298996]
9.55 Top model 3 (R) [8751625]
10.50 Våra bästa år (R) [3538064]
11.40 Oprah (R) [2863267]
12.30 Rachael Ray [7411002]
13.25 Memento [1806625]
13.50 Våra bästa år [7650147]
14.40 Oprah [2751996]
15.35 Cityakuten [6212557]
16.30 Just shoot me (R) [656977]
17.00 Top model 4 [911441]
18.00 Extreme home makeover [922557]
Amerikansk inredningsserie. Matthew var bara 41 år då han fick beskedet att han led av malignt melanom.
19.00 Navy CIS [496557]
Amerikansk kriminalserie från 2003. Del 6 av 23. En gammal kollega till Gibbs ber om hjälp med ett fall där flera matrosor avlidit av överdoser trots att de inte haft några tidigare drogproblem.
20.00 2 1/2 män [778538]
20.30 Sjukhuset [777809]
Svensk dokumentärserie.
21.00 Säsongstart: Top model 10 [796575]
Amerikansk realityserie från 2008. Del 1 av 13. J Alexander och Jay Manuel hälsar 53 nya tjejer välkomna till "Top model".
22.00 Om en pojke [942557]
FILM Brittisk-amerikansk-fransk dramakomedi från 2002. Will Freeman lever ett tillbakalutat ungarliv. I rollerna: Hugh Grant, Toni Collette, Nicholas Hoult. Regi: Chris Weitz, Paul Weitz.
23.55 Sex and the city [3130538]
0.35 Sex and the city [1655584]
1.10 2 1/2 män (R) [3667251]
1.40 Navy CIS (R) [3852381]
2.35 The closer [7545213]
3.25 Unhitched [6125861]
3.50 American dad [6043213]
4.15–5.55 Lockdown [9929010]
FILM Amerikanskt drama från 2000. I rollerna: Richard T. Jones, Gabriel Casseus.

6.20 Lättlagat (R) [1915996]
6.50 Nyhetsmorgon [44278151]
11.00 Supernanny [579489]
12.00 Första, andra, tredje (R) [404996]
12.55 Hem till gården [690731]
13.20 Hem till gården [7911644]
13.55 Nyheter [1898977]
14.00 Trav: Dagens rätt [297248]
14.30 Nynne [9379712]
15.25 Nyheter [5311606]
15.30 Doktorn kan komma (R) [980731]
16.25 Advokaterna (R) [748199]
17.25 Kung av Queens [613422]
17.55 That '70s show (R) [693129]
18.25 That '70s show (R) [643444]
18.55 Djur i fara (R) [6853460]
19.05 Keno [3657996]
19.10 Djur i fara, forts (R) [504606]
19.30 Lokala nyheter [744151]
19.35 Lokalt väder [3669731]
19.40 Ekonominyheter och Sporten [3130996]
19.50 Vädret [3129880]
20.00 Nyheter [769880]
20.30 Ett gott parti (R) [768151]
21.00 Sommarkrysset [596557]
Gäster: Charlotte Pererelli, Peter Stormare, Henrik Hjelt, Martin Stenmark.
22.00 Malou möter special – Anna Lindh [691921]
Svenskt intervjuprogram från 2008. Gäster: Göran Persson, Margot Wallström, Jan Eliasson, Mona Sahlin, Bo Holmberg.
23.00 Nyheter och Sporten [920606]
23.35 Vädret [6265462]
23.38 Lokalt väder [306265462]
23.40 America's got talent [7105441]
0.40 'Allå, 'allå, 'emliga armén [5342381]
1.20 Jordan, rättsläkare (R) [8637132]
2.20 Numbers (R) [3860300]
3.15 Advokaterna (R) [2450823]
4.00 Inte helt perfekt (R) [4163768]
4.25 Hope & Faith [7189671]
4.45 Nattskiftet (R) [3846126]
5.40–6.20 Threshold (R) [5686497]

6.00–10.00 God morgon med A-laget
16.35 Bettina på turné
17.14 Kortnytt
17.15 Made in Europe
Del 3 av 27. Bulgarien. Veselina är elva år och lever i östra Bulgarien vid Svarta havets kust.
17.30 Mötesplats jorden
17.45 Buu-klubben
18.15 Tv-nytt
18.30 Diamantens väg
Dokumentärserie. Del 2 av 3. Här granskas diamanten ur ett historiskt, kulturellt och sociologiskt perspektiv. New York, Sydafrika och Sierra Leone är platser som har berörts av diamantindustrins framfart.
19.21 Glimtar från Piemonte: Leonildas bilder
Italiensk kortdokumentär. Här belyses piemonteregionens särprägel och verklighet.
19.30 I vändpunkten: 21 dagar
Irländsk dokumentär. För första gången långt borta från familjen och hemmet! Känns friheten läcker för 12-åriga Sarah Cunningham som åker långt hemifrån för tre veckors studier?
19.45 I vändpunkten: Kubafeber
Spansk dokumentär. Eduard från Barcelona har brevväxlat med kubanska ungdomar i skolans workshop. Efter terminen kommer han med på en resa till Havanna och möter sina vänner ansikte mot ansikte.
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 Obs
21.00 Sportmagasinet
21.30 Pinsamt
Dansk komediserie. Del 6 av 10. It's a jungle down there.
21.55 Ett fall för kommissarie Lynley (R)
Kriminalserie från 2005. Del 2 av 2. Det förlutnas skugga. Lynley får sitt jobb tillbaka och Havers undersöker ett fall som för henne tillbaka till barndomens semestrar. Det förlutna börjar spöka i hennes arbete.
22.40 Kvällsnytt
22.45 Filmtid
Filmtid presenterar åsikter om budskapet bakom bilderna.
23.15–23.30 Oddasat

ÅLANDSKANALEN
Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.
Nyheter/ Sportmagasinet (Eftersnack om aktuella sporthändelser).
Programledare: Johan Larsson.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–10.00 Gomorron. Med Kjell Brändström. **6.50** Beträktelse. Av Gunnel Ekelund. Sänds även c:a kl. 19:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikpaletten. Visor. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till den andra delen av sagan När Sankte Per tappade Himmelrikets nyckel, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även på fredag kl. 11:30. **10.00–15.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15–12.30** Kulturen. Sänds även kl. 16:45 och i repris på lördag kl. 08:15. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Rätt skall vara rätt. Frågetävling. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Lyssnarnas telefonönskemusik. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Min Musik. Sänds även på lördag kl. 14:00. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.00** Åland idag. Med Tony Wikström. **16.15** Perspektiv. Åland idag åker runt och besöker de åländska kommunerna och tar tempen på dem. Vad har egentligen hänt efter kommunalvalet 2007? Även lördag **17.00** Ålandsnytt. Sänds även 18:00. **17.45** Kulturen. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Även 19:00. **18.06** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. **19.10** Åland idag. **20.00** Ålandsnytt. Repris från kl. 17:03. **20.03** Åland idag. **20.40–20.45** Beträktelse.
ÖVRIGA VÄDERRAPPORTER
Radio Vega
06.00 (inkl sjö)
07.00
08.00 (inkl sjö)
10.00
12.45 (inkl sjö)
16.00 (inkl sjö)
17.00
19.05 (inkl sjö)
22.05 (inkl sjö)
Sveriges P1
06:55 (inkl sjö)
07.55
08.55 (inkl sjö)
13.54 (inkl sjö)
16.55 Sjöväder
22.50 (inkl sjö)

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [40115557]
9.15 Familjehemligheter [6954151]
10.05 Nöjesråvorna [5507642]
10.30 Träna din hjärna [4373]
11.00 Tv-nyheter [42712]
11.05 Prästen i Ballykissangel (R) [9447828]
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [61129]
13.00 Tv-nyheter [55070]
13.05 Ett vanligt liv [342847]
14.00 Sälar i sikte [4354]
14.30 Läkarna [2373]
15.00 Tv-nyheter [68052]
15.05 Antikviteter och mysterier [4879793]
16.00 De största superdatorerna [4118]
16.30 Släktträdet [7809]
17.00 Tv-nyheter [37286]
17.05 Prästen i Ballykissangel (R) [303083]
18.00 Tv-nyheter och väder [2354]
18.30 Ilona Rauhala [92183]
19.00 Kyrkoherden i Dibley [441]
19.30 Javisst, herr premiärministern (R) [712]
20.00 En sann historia: Detek-

tiv Savukoski [625]
Reino Savukoski från Punkaharju är en människofiskare: under 21 år har han hittat 105 försvunna, avlidna personer.
20.30 Tv-nyheter och väder [34977]
20.55 Sporttrutan [6697064]
21.00 Kungamordet [29354]
Del 1 av 4. Dramaserien i fyra delar är en studie i maktens innersta väsen. Den handlar om en socialdemokratisk regering som just har förlorat valet.
21.55 Klöver dam [537828]
Åtta tum. Camilla smider ränker för att få bort dansgruppen, och Joyce och hennes gäng fun-derar på effektiva motåtgärder.
22.20 Säg att du älskar mig [9214977]
Del 2. Dave är fortfarande mot terapi fastän behovet att få prata med någon är uppenbart.
23.10 Tv-nyheter [7681809]
23.15 Historia: Dietrich Bonhoeffer [4649422]
0.10 Euronews [1427229]
0.20 Uutisikkuna [78846229]
4.00–5.55 Uutisikkuna [8445331]

6.00 Tellus-frågesport [5347002]
6.50 Lilla tvåan [91208712]
6.53 Nalle Sloköra [305579731]
7.01 Vädertipparen [100024880]
7.03 Fifi och blomsterfröna
7.14 Kaapo & Late [407972538]
7.20 Satu och Matti [16684373]
7.25 Rorri Racerbil [7960793]
7.35 Nasse [2224335]
7.43 Greta Gris [302223606]
7.47 Neppajmy-klubben [202248915]
7.55 Berättelser från Mumindalen [6787248]
8.19 Late Lamm [407281441]
8.26 Late Lamm [102227422]
8.33 Poinzi [302500002]
8.53 På gräsrotsnivå [307864267]
9.00 Oddasat [46064]
9.15 Nyheter
10.35 Hjärtan i brand [4536985]
11.00 Djursjukhuset [4644]
11.30 På riskgränsen: Glidflyger som en kondor [3570267]
12.20 Inrikesprofilen [5283731]
12.35 Den rätta frågan [65985]
13.00 Hjärtemannekinen [2598557]
FILM
14.25 Under polstjärnan: Oplöjt är bäst [888489]

14.55 Galen grej [861712]
15.25 Den mänskliga faktorn [5994170]
16.15 McLeods döttrar
16.58 Norge runt [307321462]
17.00 Lymilarna! [65422]
17.23 Lilla tvåan [300663118]
18.00 Den rätta frågan [43286]
18.25 Hjärtan i brand [9575267]
18.50 Tv-nyheter [8932183]
19.00 Regionala nyheter
19.10 Sporttrutan [3619373]
19.15 Tvåans höstväder
19.20 Supernanny [242444]
20.05 Robin Hood [616489]
20.50 Gå fint i koppel [7217460]
21.00 Aktuella tvåan [87165]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8978977]
22.05 Dokumentärprojekt: Om jag hade makt [8746460]
23.20 Paralympiaden [1351267]
23.50 Musik-tv: Ytterlighet
0.35 OK – oieka kysymys tv-peli [8940328]
1.00 Tellus-frågesport
2.00 Frågespel [6364300]
3.00 Dolt ord [6448316]
4.00 Sudoku [6351836]
5.00–6.00 Frågespel [6355652]

6.25 God morgon Finland [31582996]
9.10 Vad ska vi äta idag? [6777170]
9.15 Ett bord för tre [6343335]
10.05 Frågesport [6501083]
10.50 Emmerdale [6841170]
11.20 Köpkanalen [1123199]
12.35 MTV3 Chatt [3785538]
13.55 Livet med Fran [437731]
Amerikansk komedi. Halloweenrädrakter och hemligheter. 21-åriga Josh flyttar hem till mamma Fran och syster Allison när studierna inte löper. Stackars Josh står inför sitt livs chock när han får höra att mamma flyttat ihop med ursnygga Riley, som är bara lite över tjugo.
14.25 Frågesport [890286]
14.55 Intensiven [9652644]
15.50 Viihdeutiset [5597064]
15.55 Frågesport [6809915]
16.25 De vackra och de djärva [3271557]
16.55 Nyheter [5609489]
17.00 45min Special: Kungligheter bakom kulisserna [611199]
Ett familjeföretag. En dokumentärserie i sex delar om

drottning Elisabeth II och den kungliga familjens liv och arbete i Storbritannien och utomlands.
17.55 Vad ska vi äta idag? [6238170]
18.00 Emmerdale [930441]
18.30 Ekotähdet [948460]
19.00 Sjuans nyheter [408847]
19.15 Dagens väder [5355606]
19.20 Ekonomi nyheter [733426]
19.30 Dolda liv [990624]
20.00 Rakkauden anatomia [740880]
21.00 Bevisligen skyldig [302644]
22.00 Tians nyheter [212002]
22.20 Resultattrutan [4223480]
22.30 Keno [836606]
22.31 CSI New York [100390809]
23.30 CSI New York [389793]
0.28 Idols – de gångna årtiondena [302896381]
0.30 Kolmas kivi auringosta [5282213]
1.00 Vinstpotten late night [6367958]
2.15–6.25 MTV3 Chatt [32436120]

” Ibland får vägavdelningen in en fullträff: ”smitfilen” mot Lemland är en. 0457.

debatt

Röstade ja - för Finlands del

■**Så kör** då riksdagsarbetet igång igen med inte bara budgetbehandlingen och Georgienkrisen som engagerar alla riksdagsledamöter utan också sådant som är speciellt för den åländska riksdagsledamoten. Hit hör den omtalade ändringen av lotteriskattelagen och ändringar av självstyrelselagen. Men innan det nya arbetsåret tar vid kan det finnas skäl att något beröra det som hände under vårsessionen, nämligen riksdagens godkännande av Lissabonavtalet.

Något av det första jag fick lära mig som ny i Helsingfors var, att kom ihåg att du representerar inte 27 000 invånare utan fem miljoner. Det får alla andra också lära sig och det stämmer naturligtvis, man skall inte försöka få fördelar till sin hembygd utan se till vad som är bäst för hela Finland.

Riksdagsbrev
Elisabeth Naucleur

För min del ser jag inte den avvägningen som något problem. Små vägbyggen och färjfasten i den åländska skärgården avgörs här hemma av Ålands lagting och ställs aldrig mot någonting i någon annan del av landet. När det gäller åländska frågor så vågar jag efter drygt ett år i riksdagen

påstå att det som är bra för Åland är bra för Finland. Jag kan alltså lugnt arbeta vidare med Ålands bästa för ögonen utan att det uppstår någon konflikt med mitt uppdrag.

Under vårsessionen valde jag att rösta ja till riksdagens godkännande av Lissabonfördraget för Finlands vidkommande. Frågan har väckts om jag inte borde ha röstat nej, eller åtminstone ha avstått från att rösta. Det är naturligtvis möjligt att resonera på det sättet att man som ålänning vill avvakta tills lagtinget sagt sitt, men själv ansåg jag att eftersom ställningstagandet gällde Finlands/rikets anslutning till fördraget som enligt min åsikt bara innebar förbättringar så fanns det ingen orsak till att ställa sig negativ eller avvaktande. Däremot var det viktigt att i ärendebehandlingen få in sådana skrivningar i

betänkandet som innebar att riksdagen insåg problemen som finns och beskrev dem på ett sådant sätt att det skulle vara klart för alla att det måste sökas en lösning på problemen genom förhandlingar mellan regeringarna i Mariehamn och Helsingfors.

Ärendet genomgick en omfattande behandling i grundlagsutskottet, många sakkunniga hördes och de problem som vid det här laget är kända för alla fanns tydligt beskrivna i betänkandet. Utskottet skrev ”Lagtingets deltagande i kontrollen av efterlevnaden av subsidiaritetsprincipen organiseras för närvarande. I sammanhanget har Åland också tagit upp frågan om sin talerätt i unionens domstolar när det gäller frågor som ingår i landskapets behörighet, representationen i Europaparlamentet och behovet att klarlägga vad

unionens status som juridisk person får för konsekvenser för Åland.” Bland annat detta var färdkost - och förhoppningsvis stöd - för de fortsatta förhandlingarna. Den som sedan skall rösta ja eller nej till Lissabonavtalet för Ålands del är det egna parlamentet, lagtinget. Min roll var att så långt som möjligt medverka till att förhandlingarna skulle leda till så goda förhandlingsförutsättningar som det bara går. Det ansåg jag hade uppnåtts genom arbetet i utskottet och det fanns för min del ingen orsak att vare sig rösta nej till en finsk anslutning eller att lägga ned rösten.

Den var alltså en redogörelse för vårens övningar. Nu är hösten här med nya utmaningar som det finns alla skäl att återkomma till framöver.

Elisabeth Naucleur

Kämpa på, ”Åke”

■**Tack** ”Åke” för att du tog upp ett ämne som är viktigt och många är i samma situation. Att sitta mellan ”två stolar” är både fysiskt och psykiskt tungt. Man är för sjuk för att jobba, men för frisk för sjukpension. Finns människor som har hjärtproblem, förslitningar och ledbesvär som blivit nekade sjukpensionering. Sen finns det personer som bygger hus och är i full gång från morgon till kväll, som blivit beviljade sjukpension. Undrar bara var gränsen går.

Jag vet många som är förtvivlade och gråter över att behöva gå sjukskrivna år ut och år in utan att bli betrodda av de som beviljar sjukpension. Hur dålig ska man vara för att få sjukpensionering egentligen nu förtiden? Jag tror att fast man bryter ryggen och blir förlamad ska man jobba. Att gå till socialen varje månad och visa sina räkningar för att få utkomststöd är oerhört generande. Bara det tar ju ner en person psykiskt. Så ”Åke” och alla ni andra i samma situation. Kämpa på! Mvh Maria

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Får man faktiskt sitta med Smirnoff-flaska på uteserveringen vid Pafs spelhåla på Torggatan? **Flanör**

■ Rosella är gay. **0457.**

■ Är Rosella gay? **0457.**

■ Rosella är nog ett kebabställe. **0457.**

■ Osmart att inte ha Eat öppet i söndags; skulle ha blivit en toppendagskassa! Men Nikolaj var ju inte så långt bort! **0457.**

■ Ett stort grattis till Joho-Pyro för FM-titeln. Ni var klart bäst. **0400.**

■ MTV3 MAX utslagen under F1! Skandal. MCA. Pengarna tillbaka tack. **0457.**

■ Varför kostar en liter bensin 13,09 i Norrtälje och 1,54 i Mariehamn? Varför låter vi oss luras? Varför kommer jag aldrig att få ett vettigt svar på detta Mess? **040.**

■ Snyggt jobbat av Eckerölinjen att invänta oss Leksand fans efter avslutningsmatchen i PAF-Cup **Leksandstars hälsar.**

■ Är det någon som kommer med på OS 2010 i Vancouver i Kanada och ser på finska lejonerna i ishockey? Det vore kul att få ihop ett

gång från Åland. Biljetter skall bokas före 2009. Anmäl ert intresse till 0457 3421575 så ser jag hur många vi blir.

■ Vilken miss av Eat att inte ha öppet i söndags! Fullt på Nikolaj och Paf-Casino! Svagt! **0457.**

■ Posten, varför var min Ålandstidning våt i lördags? Jag är arg på er för detta. **0457.**

■ Jag tycker vi borde ställa ett femte krav för att godkänna Lissabonavtalet: att tidigare orättvisor upphävs och ersättning utbetalas för de skador vi åsamkats av dessa. **0457.**

■ Ibland får vägavdelningen in en fullträff: ”smitfilen” mot Lemland är en. **0457.**

■ Du som delar ut tidningar på Doppingvägen, visa lite hänsyn. Man behöver inte väcka hela kvarteret kl 6 på morgon. **0457.**

■ Finns det nån biltvätt som kan ta emot paketbilar på Åland? Och i så fall var? **0457.**

■ Jag läste själv tusen små

bitar, jag grät igenom hela boken.. Oberoende om den är verklig eller inte, bry jag mig inte om.. För mig var boken något extra, man läser en bok för den påminner om mig sig själv eller för att komma bort från sig verklighet. **x.**

■ Ni som äger golden retrievern som springer lös i området runt lyceet och Badhusparken, håll hunden kopplad! Olagligt är det, samt finns hundrädda personer. **040.**

■ Jag ber om ursäkt för ordvalet, inte så lyckat om man tolkar ”verklig” = sanning. Jag tänkte mer som ”kan hända på riktigt”. Frey beskriver den som ”subjektiv sanning”, andra som överdriven och de elaka som ren och skär lögn. Vem vet? Och varför reta upp sig i stället för att njuta av

en oerhört intressant bok. Att han ljög för Oprah i tv stör mig inte det minsta, snarare tvärtom. Hälsn **Bokmalen.**

■ Grattis Fredlund till Guldet... och Sussi ska få en guldstjärna! **040.**

■ Tack Nina för ledaren idag att det kommer fram på hur centern ser på samregerande. Skamligt och definitivt inte för Ålands bästa, nej fy sjutton, Kom ihåg det alla som ger sig i kast med C, en kniv i ryggen väntar garanterat. **Schäfern.**

■ Vem vinner derbyt ikväll? **SiffHikken.**

■ Var nånstans på Föglö bor man om man måste stig upp halv fem på morron för att hinna till Överö kvart över sex? Björkör? **Undrande föglöbo.**

■ Det ligger en kisse vid Mariebad som vill vila i frid. **0457.**

■ Fy fasen hur ni cyklar, det är ett under att ni kommer hem hela. **0457.**

■ Vi är ett par grabbar som har tänkt prova spela lite rugby på skoj för att se om det finns något intresse här på Åland. För mer info ring eller sms:a 0457-342 7266 eller 0457-342 6970

■ Nej jag är ingen bondeha-

tare! Jag tycker bara det är skumt att vissa bönder får stora bidrag fast lagårn (och kontot)är fullt me klöver! Tänk om jag också skulle få bidrag, en vecka kvar till lön och nu är man pank! Det är ju därför Sparhallen inte tar in ekologiska produkter på grund av att dom är svindyra att köpa in...**0457.**

■ Smart av bondepartiet (centern) att vara med och ”förhandla” och sen vara emot ev beslut! Sen får andra partier ta smällen! Men bondepartiet kan ju göra vad dom vill, halva ön röstar ju ändå på centern! **0457.**

■ Stackars får som ha stått minst 4 timmar på ett släp i Hammarland. **0457**

■ Jee Fredlund äger! Grattis gosse :) **040.**

■ Stor i orden, men liten på jorden... **040.**

■ Vart tog du med röda bilen vid Kantarellen vägen? Vill gärna veta mer om dig. Kram **040.**

■ Efterlysning! Jag saknar min skinnjacka som försvann från Indigo i lördags. Kort modell, chokladbrun, storlek L, märke ”Only”. Tog du fel jacka? Vänligen hör av dig på tel 040 8467 369. **Jessica.**

■ Hur många barn en familj väljer att skaffa är enbart deras ensak, och ingen annans. **Ultimatum-nej tack.**

■ Politiker! Sluta med piruet-

terna inför Lissabonavtalet. När det blir så dags står ni alla där och skrapar med foten inför A Thors och EU. Ni är genomsådade. **RS.**

■ Tillvaratagna vid De gamlas hem i Jomala: Grå GT Aggressor och svart Helkama Strong Power. **040**

NYANS ROS

...till de initiativtagare som fixade Flat-FM till Åland: **Janne, Annica, Linda, Thomas och Pia**, samt till alla som bidrog med genomförandet av detta evenemang. Snyggt jobbat allesammans! Tessi Sjöblom rosar.

...till **markägarna** som lånade marker för helgens Flatmästerskap i Eckerö, **Käringsundsbyn** som hade utmärkt och trevlig service (och god mat!) och inte minst till alla **funktionärer** som gjorde att vi kunde genomföra Flatmästerkapet på ett utmärkt sätt! Arrangörsgruppen på Åland.

...till **alla** som på något sätt hjälpt till att göra Bugghelgen på Naturbruksskolan till en underbart fartfylld och lärorik dansupplevelse! Stort tack till Naturbruksskolans **Petra** och **Britta** med elever för lunchen, till Ulfsby krog för underbar mat, Eckerölinjen, Pardansarna med dansskorna, danslärare, alla deltagare samt till Kims hotell och logistik. Stort Tack! Helena Jansson, arrangör, rosar.

... till **Jomala FBK** för en bra och snygg räddning av tonårstjejerna. Också frivillig brandkårist rosar.

HÄLGE

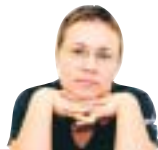

ZITS

” Att skrävla som en man är höstens
modefärg.
BLOGGÄREN MALIN WOLLIN PÅ AFTON-
BLADETS KVINNOSAJT WENDELA.SE

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Inga Heller

Kiki Alberius-Forsman

Ålandsbekanta ute i ödemarken

Världen är liten. Men norra Sverige är stort. Det vet Inga Heller efter sin cykelsemester (tre veckor lång, varav fem dagar ”inregnade”, men ändå dock drygt 1.000 avklarade kilometer i Norrland).

Hon brukade en gång i tiden skryta med att aldrig ha varit norr om Grisslehamn och ändå ha ett bra liv. Nu vet hon bättre. Allt norr om Grisslehamn är majestätiskt och magiskt, vägarna är oändligt långa, man kör kilometer på kilometer av skog och myr och myr och skog.

En morgon startade hon med sitt cykelsällskap från Lycksele. 93 km av bara skog, skog och åter skog, låg framför dem. Inte ett café, inte en kiosk, inte ett samhälle, knappt ens ett bebott hus.

Halvvägs på dagsetappen står en man vid vägen och undrar om vi är tyskar.

– Vi är nästan-svenskar, svarar gobbin och får ett förtjusta utrop till svar.

– Känner ni **Jack Hilling** då? Han är min kompis, och **Peter Kåhre** och **Mårten Sundberg**!

Mannen vid vägkanten hette **Kent Jacobsson** och hade sitt föräldrahem där uppe i skogarna i södra Lappland. Han och gobbin stod sedan och resonerade en stund om MIFK:s nästa hemmamatch. Där, emellan Lycksele och Åsele.

Prat med Ålandsbekanta blev det redan i Pajala. De åländska cyklistererna satt på torget och åt glass. Fram kommer en kvinna på cykel som, precis som så många andra, säger sig vara avundsjuk på oss som har tagit cykelsemester.

– Det är bara att fara iväg det, säger gobbin. Hon ropar till förtjust när vi berättar att vi kommer från Åland:

– Där har jag varit på 50-årsfest hos **Susanne Karlsson** (namnet kan vara fel ihågkommet) för några år sedan. Vi var på Kobba klintar. Det var underbart!

Bärplockar-Ulla i på vandrarhemmet i Korpi kylå hade delat rum med **Amanda Chanfreua** i Lidingö och hade ingift släkt på Föglö. Hon blev minst lika förtjust och bjöd på åkerbär.

Och så **Janne** sedan – eller om det var **Lasse** – han som hade hand om Junsele djurpark och camping. Han hade i sitt tidigare arbete vid Rikssantikvarieämbetet lärt känna både landskapsarkivarien **Håkan Axelsson** och clownen och fotografen **Olle Strömberg** och så bjöd han på en privat rundtur i djurparken som har två vita lejon. Junsele är värt en resa!

Världen är liten. Men Åland är stort. Det är bara att konstatera.

Eller så är det så att vi på Åland känner till förhållandevis många människor och vi har dessutom förhållandevis mycket kontakter både i öst och väst. Klart man träffar på folk som någon gång träffat på ålänningar. Vi syns och hörs ju!

Men myggor då? Nej, faktiskt inga heller! Inga Heller såg fler renar än myggor. Men mest av allt såg hon loppisskyttar. Och snöskotrar, välklippta gräsmattor, enorma vedupplag och övergivna kåkar, massor av övergivna kåkar och så skog och myr och skog och myr. Och så folk som pratade som Pentti Varg som, det är ju självklart, kände någon på Åland.

Skvallret går. Förr pratade man om grannkärringen och -gobben. Idag konsumeras skvaller om okända storheter som underhållning, och grundförutsättningen tycks vara att nästan inget behöver vara sant. Illustration: JONAS WILÉN

Vem vet egentligen nånting om hur en Britney Spears har det. Inte vi som konsumerar skvallret i alla fall, men har vi något ansvar för det?

” Britney is back ” utropar kvällstidningarna med stora rubriker och bildspel, efter en uppenbarligen lyckad comeback på MTV-galan i helgen. Genast är vi lättade, många av oss som aldrig brytt oss om Britney Spears musik och bara känner henne via just löpsedlar. Flickan har ju haft det jobbigt de senaste åren, och blev av med sina barn, och var det inte hon som rakade av sig håret?

Vi vet, eller tror oss veta, att Amy Winehouse har dålig hy för att hon knarkar, att Kate Moss har en svaghet för dåliga pojkar, att Rod Stewart suger mjölk från sin unga ammande frus bröst. Va?

Allt detta och så mycket mer får vi oss till del i alla världens skvallerpalter på nätet, på papper och i tv, där en hel genre skandal-tv utvecklats för att suga det yttersta ur varje komprometterande bild som någonsin tagits av en b-kändis på fyllan.

Är detta alltså ytterligare en ledare om de förfärliga kvälls- och skvallertidningarna som slaskar till det för pengar, pengar, pengar.

Egentligen inte. Det fascinerande är att vi som läsare och nyhetskonsumenter står för beställningen av materialet. Fanns det inga läsare så skulle väl ingen vettig publicist betala miljoners miljoner för bilder av två nyfödda tvillingbarn, hur söta de än är. Om inte vi ville veta hur det går för Britney skulle

ingen skriva om det. Visst blir vi exploaterade och koloniserade, och visst är det kanske våra sämsta sidor skvallerpalterna vädjar till, men vi är ändå inte helt ovilliga kuggar i en underhållningsindustri som gör köttfärs av vissa människors liv.

Här kanske någon rätteligen invänder att många så kallade kändisar inget hellre vill än att stå i rampljuset och visa upp sig, och att det finns en ohelig allians också mellan de hatade paparazzi-fotograferna och skvallerkrönikörerna och deras offer.

Helt rätt, men den gränsen flyter. Det är nästan där som det blir obekvämt att vara läsare och inte förmå vända blicken ifrån bilden där Britney eller Whitney eller vem det nu kan vara visar sin avsaknad av trossor. Det är när en människas förfall och förnedring (inte alls ovanligt i en bransch som exploaterar unga, begåvade människor stenhårt) framställs så ingående som man önskar att det fanns en knapp, ett filter som upprätthöll Anständighetens gräns.

Så lätt är det att bli förledd av sin nyfikenhet att titta på det man inte vill se, att få kunskap man vet att kanske inte ens är nära sanningen, men som kommer att smeta fast vid offret som spillolja på en fågel. Vi är människor, därför älskar vi sagor och berättelser om andra människor. Vi är män-

niskor, därför blir vi lite skadeglada när de unga, rika och vackra trillar ner från piedestaler, och vi är än mer människor när vi ändå gläds åt dem som stiger upp igen och visar sitt sanna värde.

Att ingå i detta globala, gränslösa mediasammanhang där man får veta så mycket om så många är kittlande och spännande och underhållande, men jag ställer frågan, utan att moralisera, om det alltid är bra för oss och om det är snällt och riktigt mot dem som exploateras, även om de **ibland** är villiga offer.

Åtminstone kan man reflektera över konsumentens ansvar och delaktighet i dagens mediacirkus nästa gång avnjuter ett smakigt avslöjande. Förr i tiden var det fult att skvallra, i dag är det en lukrativ konststart.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 1) → 13.45 3) →	ÅBO 07.00/08.15 1) → 19.15/20.15 2) →	M:HAMN 13.35 00.45 L
M:HAMN 23.55 →	H:FORS 09.55/17.00 →	M:HAMN 04.15

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försäljn. ej kan garanteras

1) Inställt 7.9 2) Inställt 11.9 3) Inställt 9.9, 11.9 samt 13.9 avg 01.00	Res med nya Galaxy till Stockholm 13.45 www.tallinksilja.fi	
Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1,64€/besvarat samtal + alltid lna/msa)		

TALLINK Sthlm - Mariehamn - Tallinn	Check-in senast 30 min. före avgång
18.00 2) - 00.50 10.00 - 05.00 1)	01.00 3) - 10.00 04.50 - 18.00 3)
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid lna/msa)	1) 8.9 avg 03.45 Inställt 10.9, 12.9 2) Inställt 8.9, 10.9, 12.9 3) Inställt 9.9, 11.9

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08 MARIEHAMN-KAPELLSKÄR Tom 20.9-08	From 21.9-08	
Dagligen	Måndag-lördag	Söndag
MAR KAP	MAR KAP	MAR KAP
08.00 → 09.15 16.00 → 17.30 15.30 → 12.00 22.00 → 19.00	08.00 → 09.15 16.00 → 17.30 15.30 → 12.00 22.00 → 19.00	12.00 → 13.15 18.30 → 19.30 17.30 → 14.00 23.00 → 20.00
Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1 h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.		
Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskär kl 17.30* samt till Rosella avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar from 21/9 ansl. till Rosella ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.		
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen	ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND STOCKHOLM	ÅLAND ÅBO H:FORS	
01.10 L 2) → 06.30 04.35 M → 09.40 09.55 M 1) → 15.30 14.25 M 3) → 18.55 14.10 M → 07.45 2) 23.35 M → 16.45 07.45 M → 18.00 1) 03.20 L → 20.10 3)	03.30 L 3) → 07.35 14.25 M 2) → 19.50 23.45 M → 10.00 14.10 M → 08.45 3) 01.00 L → 21.00 2) 04.25 M → 17.30	
1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. 2) Isabella ur trafik 8.9 kl 19.50 i Åbo. Åter i trafik 11.9 kl 21.00 i Åbo. 3) Amorella ur trafik 6.9 kl 07.45 i Åbo. Åter i trafik 26.9 kl 08.45 i Åbo.		M=Mariehamn L=Långnäs
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.		
BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1 h före avgång. Även Långnäs-Mariehamn alla avgångar. 12 EUR/person.		
VIKING LINE	Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 11	www.vikingline.ax

LEDIGT ANNONSUTRYMME

Kontakta annonsavdelningen, tel 23 444, eller e-post: annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆

TISDAG 9 SEPTEMBER 2008

| dagens ålänning |

| vädret |

| dagens rätt |

”Jag tränar så ofta jag hinner”

Dagens ålänning Tanja Sabel hittar vi i receptionen hos Käringsund Resort & Conference där det fortfarande är liv och rörelse, trots att vi nu är inne i september.

–Egentligen är jag administrativ chef. Jag jobbar här sjätte året nu, berättar hon.

Hur har sommaren varit här?

– Vädret har varit lite sisådär, men annars har det varit prima. Mycket turister har vi haft.

Varifrån kommer turisterna?

– 80 procent av dem kommer från Sverige. Vi har så bra förbindelser mellan Eckerö och svenska sidan. Många turister stannar en vecka, men det går också att boka för kortare tider. De flesta som kommer ska till Eckeröhallen, eller så är det skolgrupper och konferensgäster som är här på besök.

Vad gör du när du inte jobbar?

– Tränar på Träningsverket i stan så ofta jag hinner. Tre gånger i veckan far jag in till

Tränar. Tanja Sabel åker in till stan från Eckerö för att träna på gym upp till tre gånger i veckan. Foto: ERKKI SANTAMALA

stan från Eckerö.

Har du något favoritpass?

– Jag går på gruppPASS. Alla är prima!

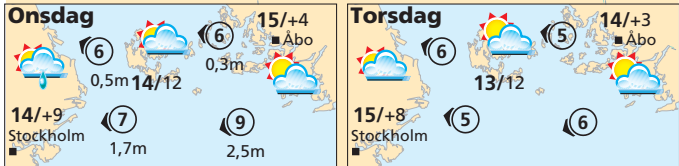
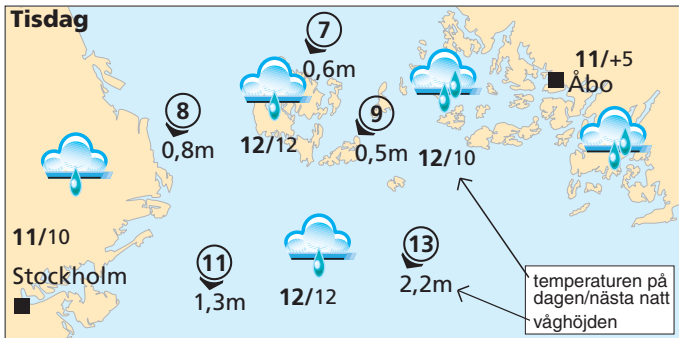
Och annat?

– Jag paddlar kanot, umgås med vänner, spelar beachvolley och korpfboll eller så åker jag till Sverige och shoppar eller hem till Åbo på besök.

Vem vill du hälsa till?

– Till alla stackare som måste jobba lördag och söndag som jag själv senaste helg. Och jo, så vill jag hälsa till lille **Leon** som bor i Sandmo i Eckerö Storby och gratulera honom på hans ettårsdag. Den var i lördags så han får gratulationerna i efterskott.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	13	☁
Åbo	14	☁
Helsingfors	14	☁
Stockholm	14	☁

	temp.	vind	mm/s
Nyhamn	13	ONO	6
Märket	13	NO	7
Kumlinge	13	ONO	4

Vattenståndet i går kl 15

Föglö +3 cm	Åbo +1 cm
-------------	-----------

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	6:55	20:18
Helsingfors	6:35	19:58
Stockholm	6:04	19:25

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Max/min temp. 1.9 - 8.9. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+17,4	3.9.	+8,7	6.9.
Åbo	+17,7	5.9.	+8,5	2.9.
H:fors	+18,6	6.9.	+8,8	2.9.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	15	☁
Åbo	16	☁
Helsingfors	14	☁

Utomlands i går

Köpenhamn 18	Madrid 28
Oslo 12	Rom 28
Bryssel 19	Aten 35
Moskva 27	Las Palmas -
London 17	Phuket 29
Paris 19	Peking 26

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

SLUTSPURT PÅ ALLA RUM

–10% till -50% på allt i butiken

Alla sommarmöbler -30% till -40%

KVALITET & STIL FÖR HEMMET

allaRum.

I Magasin • Torggatan 6, 22 100 Mariehamn • Tel 15 915
Måndag - fredag 10.00 - 18.00, lördag 10.00 - 15.00

m&p
MÅLTID

4-olika sorter. Köper du en av varje blir totalpriset 20 euro.

Wipes
Rengöringsdukar: Textil, läder, rostfritt och färg/lim.

colorama **TL Färghuset**

Möckelörondellen tfn 16 216 . Öppet: vard 8-17.30, lörd 10-14

ÖPPET
Fredagar 16–20
Söndagar 12–20

*Restaurangen
abonnerad alla
lördagar i september*

**Café öppet
lördagar 12–20**

SOLTUNA
restaurang & café
Getabergen
tel. 49 530

*Välkomna
Boka gärna bord!*

STIGA
KAMPANJPRISER

PARK PRETIGE 18 4WD HST

Fyrhjulsdraft frontklippare med äkta midjestyrning. 18 hk-motor. 95 cm combiaggregat

6.190 € **5.200 €**
Utan byte!

BILREPARATIONER

•Hjulinställningar
•Besiktningskontroller
•Ombesörjer besiktning
•Service

TAGES
BIL & MOTOR

Fabriksg. 4. Tel 19 805, 0400 825 929

☆☆☆ **KALMERS** ☆☆☆
NYHET

GARMIN
Oregon 300

Bärbar friluftsbil- och marinnavigator med pekskärm

€ 499

**VIKINGAGRÄND MÅN-FRE 8.30-17 LÖRD 9-13
TEL 12 012 WWW.KALMERS.AX**

DATA GROUP
IT-projekt & service

MP C4500AD

Ricoh MP C4500AD är en hög-produktiv och anpassningsbar dokumenthanterare. Du får skrivare, kopiator, skanner och fax i en enda helhet. Med MP C4500AD kan du själv skapa professionella dokument i svartvitt eller med skarpa färgbilder.

MKAB
Baltic Region Sales Office

Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

STIGA
47 S TURBO COMBI

470 €

Självgående, multclip, uppsamlare och bakutkast. Galvaniserat stålchassi.

tomtplanering

Vikingagränd, tel. 23 675
Öppet: må-fre 10.00–17.00
Lördag stängt